

Türkiye
Motosiklet Federasyonu

Hakem El Kitabı
2026

MERKEZ HAKEM KURULU

HAKEM EL KİTABI

Bu kitap, Türkiye Motosiklet Federasyonu (TMF) Hakemlerinin Ulusal ve Uluslararası Yarış Görevleri ve Hakemlik Kurallarına ilişkin olarak eğitimlerini tamamlamak amacıyla TMF Merkez Hakem Kurulu tarafından hazırlanmıştır.

Bu kitapta yer alan bilgiler ve kurallar için esas alınan kaynak Türkiye Motosiklet Federasyonu Kurallar Kitabı olup, kitabın yayınlanması sonrasında kurallarda ve yönetmeliklerde meydana gelebilecek değişiklikler durumunda bağlayıcı kaynak Türkiye Motosiklet Federasyonu Kurallar Kitabı'dır.

Türkiye Motosiklet Federasyonu Kurallar Kitabını Federasyonun web sitesinden indirebilirsiniz (www.tmf.org.tr).

Bu kitabın tüm hakları Merkez Hakem Kurulu'na ait olup, il Hakem Kurulları ve eğitim amacı dışında tamamı ya da bir bölümünün izinsiz alıntı yapılması, kopyalanması, satılması, dağıtılması ve herhangi başka bir amaçla medyada kullanılması yasaktır.

Bu kitapta kullanılan görsel içerikler TMF tarafından organize edilen ve tüm hakları TMF'ye ait olan yarış ve etkinliklerden alınmıştır.

Kitapta belirtilen uygulamalara ve kurallara ek olarak, o yarışa özel uygulamalar olması halinde, yarış başlamadan önce mutlaka Merkez Hakem Kurulu, il Hakem Kurulu, Yarış Başhakemi ve Yarış Genel Direktörü'nün uyarı ve ikazlarına uyunuz.

Hakem El Kitabı hakkında her türlü sorularınız ve iletişim için merkezhakemkurulu@tmf.org.tr mail adresini kullanınız.

Şubat 2026 - Ver. 1.1

HAKEM EL KİTABI

KISALTMALAR

TMF: Türkiye Motosiklet Federasyonu

SHGM: Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü

FIM: Uluslararası Motosiklet Federasyonu

MHK: Merkez Hakem Kurulu

İHK: İl Hakem Kurulu

GKN: Geçiş Kontrol Noktası

TC: Zaman Kontrol Noktası

HAKEM EL KİTABI

İLETİŞİM

MERKEZ HAKEM KURULU

Şahin Azim - MHK Başkanı

Harun Özer - MHK Üyesi

Fatih Çelikel - MHK Üyesi

Çağrı Akalın - MHK Üyesi

Evrım Günen - MHK Üyesi

E-MAIL

merkezhakemkurulu@tmf.org.tr

İL HAKEM KURULLARI

İstanbul İl Hakem Kurulu

Fatih Çelikel - Başkan

0 544 308 03 30

istanbulhakemkurulu@tmf.org.tr

Antalya İl Hakem Kurulu

Mehmet Hamdi Altıntepe - Başkan

0 533 548 96 49

antalyahakemkurulu@tmf.org.tr

HAKEM EL KİTABI

Kocaeli İl Hakem Kurulu

Murad Bülent Arı - Başkan

0 532 580 86 11

kocaelihakemkurulu@tmf.org.tr

Ankara İl Hakem Kurulu

Çağrı Akalın - Başkan

0 533 425 27 13

ankarahakemkurulu@tmf.org.tr

İzmir İl Hakem Kurulu

Evrin Günen - Başkan

0 535 436 03 66

izmirhakemkurulu@tmf.org.tr

Muğla İl Hakem Kurulu

Arslan Topdağ - Başkan

0 530 701 43 60

muglahakemkurulu@tmf.org.tr

HAKEM EL KİTABI

Türkiye Motosiklet Federasyonu'nun organize etme yetkisine sahip olduğu tüm motosiklet, kar motosikleti, su jeti, moto surf, fly board ve ATV branşları yarışlarında TMF Merkez Hakem Kurulu onayından geçmiş, ilgili sezona ait TMF LİSANSLI hakemler görev yapar.

TMF HAKEM LİSANS SINIFLARI

ELİT HAKEM - Uluslararası Hakem. İlgili sezonda üstün başarı göstermiş olan A lisanslı hakemler arasından MHK tarafından seçilirler. Merkez Hakem Kurulu tarafından yurtiçi ve yurtdışı yarışlarda, tüm yarış branşlarında, bölge ayrımı gözetilmeksizin öncelikli olarak görevlendirilirler.

A HAKEM - Uluslararası Hakem. B3 Ulusal Hakem derecesinde en az iki yıl görev yapan ve B2, B3 derecelerinde toplamda en az beş farklı branşta en az üç farklı görev alan ve A lisans sınavında başarılı olan hakemlerdir. Bağlı olduğu İHK bölgesi başta olmak üzere ihtiyaç olması durumunda tüm bölgelerdeki TMF yarışlarında yüksek sorumlulukta görev yapma yeterliliği bulunmaktadır.

B3 HAKEM - Ulusal Hakem. B2 lisansında bir sezon içerisinde iki farklı yarışta iki farklı görev almış hakemler B3 sınavına girmeye hak kazanır. Bağlı olduğu İHK bölgesi başta olmak üzere ulusal yarışlarda görev yapma yeterliliği bulunmaktadır.

HAKEM EL KİTABI

B2 HAKEM - Ulusal Hakem. B1 hakemleri bir sezon içerisinde en az bir yarışta görev almışsa B2 sınavına girmeye hak kazanır. Bağlı olduğu İHK bölgesi başta olmak üzere ulusal yarışlarda, ihtiyaç olması durumunda uluslararası yarışlarda görev yapma yeterliliği bulunmaktadır.

B1 HAKEM - İl Hakemi. C “Aday Hakem” sürecini başarı ile tamamlayanlar, bir sezon içerisinde en az bir yarışta görev almış ya da başvuruda bulunmuşsa B1 sınavına girmeye hak kazanır. Bağlı olduğu İHK bölgesi başta olmak üzere ulusal yarışlarda, ihtiyaç olması durumunda uluslararası yarışlarda görev yapma yeterliliği bulunmaktadır.

C HAKEM - Aday Hakem. TMF Hakemliğine yeni başlayanlar için ilk kademe hakem sınıfıdır. Aday hakemler, ilgili sezon içerisinde eğitim ve tecrübe kazanmak amacıyla yarış ve etkinliklerde görev alırlar. Bağlı olduğu İHK bölgesi yarışlarında, tecrübeli hakemlerin yanında, düşük sorumlulukla görev yapma yeterliliği bulunmaktadır.

LİSANS YÜKSELTME VE DEVAM ŞARTLARI

TMF Lisansı almaya hak kazanan adaylar her yıl Merkez Hakem Kurulu tarafından sezon başında düzenlenen hakem seminerine ve sınava katılmak zorundadırlar. Hakem seminerleri ve sınavları hakemlerin bağlı oldukları bölgelerde düzenlenmektedir

Seminer tarihleri ve yerleri www.tmf.org.tr sitesinde sezon öncesinde duyurulur.

Seminer sonrasında düzenlenen sınav sonucunda hakemin aldığı puan başta olmak üzere hakemin bağlı olduğu İl Hakem Kurulunun raporları da göz önünde bulundurularak, TMF Hakem Talimatında belirtildiği üzere hakemin bir üst lisans derecesine geçmesi, bir alt lisansa indirilmesi veya aynı lisansta kalması Merkez Hakem Kurulunca kararlaştırılır.

Bir üst lisansa geçmek için; TMF Hakem Talimatında belirtilen sayıda yarışta görev almak veya görev almak üzere başvuruda bulunmak, Merkez Hakem Kurulunun belirlediği sınav baraj puanını aşmak, İl Hakem Kurullarınca düzenlenen sezon içindeki hakem toplantılarının yarısından fazlasına düzenli

HAKEM EL KİTABI

katılmış olmak ve yıl içinde Merkez Hakem Kurulundan ceza almamış olmak koşulları aranır. Bunun yanında lisans yenileme için MHK tarafından istenen tüm belge ve evrakları zamanında teslim etmiş olmak şartı aranır.

SEMİNERE VE SINAVA KATILAMAMA, HAKEMLİĞE ARA VERME

Bağlı bulunduğu bölgede düzenlenen seminer ve sınava geçerli mazereti nedeniyle katılamayan hakemler, durumlarını belirten bir dilekçe ile İl Hakem Kuruluna başvururlar. İlgili dilekçe MHK'ye aktarıldıktan sonra, hakem bir diğer ilde düzenlenen seminer ve sınava katılabilir. Ancak bu durumu seminer öncesinde MHK tarafından görevlendirilen eğitime bildirmek zorundadır.

Tüm seminer ve sınavların bitmesinden sonra başvuru yapan hakem bir mazeret seminerine ve sınavına alınamaz, lisans derecesi ilgili sezon için değişmez.

Geçerli mazereti olmaksızın üç kez Merkez Hakem Kurulu hakem seminerine katılmayan hakemlerin lisansları iptal edilir.

Sağlık durumu, askerlik, yurt dışı eğitim-görev ve sair geçerli mazeretleri olanların seminer ve sınava katılım hakları, İl Hakem Kuruluna yapacakları yazılı başvurunun Merkez Hakem Kurulunca kabul edilmesi halinde geçerli mazeretleri sezon sonuna dek saklı tutulur. Geçerli mazereti sona erip hakemliğe devam etmek isteyenler, gerekçelerini yazılı olarak İl Hakem Kuruluna bildirirler, aynı lisans derecesi ile İHK tarafında uygun görüldüğü takdirde görev almaya devam edebilirler.

Mazeretli olarak hakemliğe en fazla bir yıl ara verilebilir.

Yeni aday hakem olmak isteyen ancak hakem lisans seminerlerine başvurdukları halde katılamayan adaylar o sezon için hakem olma haklarını kaybederler.

HAKEM EL KİTABI

HAKEMLERİN FEDERASYON İLE İLETİŞİMİ

Tüm hakemler, hakemlikle ilgili her türlü talep ve görüşlerini **öncelikle bağlı buldukları İl Hakem Kuruluna** iletmek zorundadır. İl Hakem Kurulu, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde ilgili hakemin talebini Merkez Hakem Kuruluna iletir. Hakemler, İl Hakem Kurullarının bilgisi dışında doğrudan MHK'ye veya Federasyonun herhangi bir birimine veya kurullarına başvuramazlar.

HAKEMLERİN BAĞLI BULDUKLARI İL HAKEM KURULUNU DEĞİŞTİRMESİ

Lisanslı hakemlerin adres değişikliği gibi nedenlerle veya geçici süreyle (6 aydan az olmamak şartıyla) başka bir ilde bulunmaları halinde, isterlerse o bölgedeki İl Hakem Kuruluna bağlanabilirler.

Bu gibi durumlarda; hakemin yazılı dilekçe ile bağlı bulunduğu İl Hakem Kuruluna başvurarak geçmek istediği İl Hakem Kuruluna sicil bilgilerinin iletilmesini talep etmelidir. MHK'nin uygun görmesi durumunda hakem sicil bilgileri diğer İl Hakem Kurulu'na iletilir ve bu bölgedeki yarışlarda uygun görülmesi halinde görev alması sağlanır. Sicil bilgilerinin diğer İl Hakem Kuruluna iletilmesi sonrasında ilgili hakem, geçiş yaptığı İl Hakem Kurulu Başkanı ile iletişim kurmalı, durumu hakkında bilgi vermeli ve bu bölgede düzenlenen hakem toplantılarına katılma talebini iletmelidir.

HAKEM EL KİTABI

İkamet ettiği ilde TMF İl Hakem Kurulu bulunmaması halinde en yakın bölgedeki İl Hakem Kuruluna geçme talebi yapılabilir.

İL HAKEM KURULLARININ DÜZENLİ HAKEM TOPLANTILARI

Tüm İl Hakem Kurulları, TMF Hakem Yönetmeliği uyarınca, düzenli hakem toplantıları yapmakla yükümlüdürler. Özel haller dışında bir sezonda en az 3 kez, hakemlerin çoğunluğuna uygun yer ve zamanda hakem toplantısı düzenlenir. Adı geçen toplantılarda yarış görev talepleri ve dağıtımı, yarış branş eğitimi, TMF ile MHK duyuruları ve benzeri konularda, sorumlulukları altındaki hakemlere bilgi verilir. Hakemlerin soruları, görüşleri ve sorunları tartışılır. İl Hakem Kurulları, toplantı katılım bilgilerini düzenli tutmak, toplantılara katılan hakemlerin imzalı yoklamalarını almak ve MHK'ye bu tutanakları iletmekle yükümlüdür.

Toplantı katılım performansları sezon sonunda MHK tarafından değerlendirmeye alınarak, hakemlerin sicillerine kaydedilir. Toplantı katılımları, hakemler açısından yarış görev dağıtımında ve lisans işlemlerinde belirleyici etkindir.

Sezon içerisinde İl Hakem Kurulu tarafından düzenlenen hakem toplantılarının yarısından fazlasına geçerli mazereti bulunmaksızın katılmayan hakemin lisans derecesi yükseltilmez.

İL HAKEM KURULLARI VE MHK'NİN HAKEMLERLE İLETİŞİMİ

İl Hakem Kurulları ve Merkez Hakem Kurulu tüm hakemlerle elektronik posta, sosyal medya grupları üzerinden ve yazılı olarak iletişim kurar. Lisans yenileme işlemlerini takiben hakemler, İl Hakem Kurullarının elektronik posta ve sosyal medya gruplarına dahil edilir ve tüm duyurular ilgili posta ve sosyal medya grupları aracılığıyla iletilir.

Her bölgenin ayrı posta grubu bulunmakta ve yönetimleri ilgili bölgenin İl Hakem Kurulu tarafından düzenlenmektedir. Hakemin e-mail adresindeki sorunlar nedeniyle duyurulara ulaşamaması durumunda sorumluluk hakeme aittir. Tüm bölgelerdeki posta grupları tek yönlü (İHK'den hakeme doğru) duyuru aktarımı yapmaktadır. Hakemlerin posta gruplarına genel duyuru

HAKEM EL KİTABI

gönderimi yapması yasaklanmıştır. Ayrıca bağılı olduğu bölge dışındaki diğere posta gruplarına üye olması yasaktır.

Elektronik posta gruplarındaki tüm duyuru akışı MHK tarafından izlenmekte ve kontrol edilmektedir. Ayrıca MHK tüm posta gruplarına duyuru gönderme yetkisine sahip olup gerekli gördüğü durumlarda doğrudan tüm hakemlere duyuru gönderebilmektedir.

Hakemlik işlemleri ve sorumluluklarının yerine getirilebilmesi bakımından hakemlerimizin güncel ve aktif e-mail adreslerini, cep telefonlarını ve banka bilgilerini İl Hakem Kurullarına iletilmesi önem taşımaktadır.

YARIŞ GÖREV BAŞVURULARI VE GÖREVLENDİRMELER

Merkez Hakem Kurulu tarafından İl Hakem Kurullarına, hakem talebinin iletilmesini takiben İl Hakem Kurulları hakem toplantısı düzenleyerek veya internet yoluyla ilgili görev hakkında sorumlulukları altındaki hakemlere bilgi verir. Yarışta görev almak isteyen hakemler, yarış görev başvuru listesine imza karşılığı veya internet üzerinden görev başvurusunu yaparlar.

Görev başvurularının toplanmasının ardından İl Hakem Kurulları, başvurular arasında değerlendirme yaparak veya doğrudan görevlendirme yaparak istenen sayı kadar hakem listesini ve tüm başvuru listesini MHK'ye iletir. MHK tarafından listenin onaylanmasının ardından yarış görev listeleri, İl Hakem Kurullarının duyuru organları aracılığıyla hakemlere duyurulur.

İş veya ailevi nedenlerle gelememe ihtimalinizin olduğu yarışlara kesinlikle başvurmayınız. Bir yarışa başvuruda bulunmak; "hafta sonu müsaitim, işyerinden, okulumdan iznimi aldım" anlamı taşımaktadır.

Görev listelerinin yanı sıra, yarışın hakem organizasyonu (servis, ulaşım, görev süresi, görev şartları, yarış programı vs.) ile ilgili bilgiler görevli hakemlere aktarılır.

Görev alan hakemler, İl Hakem Kurulunun talebi halinde görev teyidi yapmak zorundadırlar. Görevli hakem yarış programına uygun olarak yarışa

HAKEM EL KİTABI

katılmakla yükümlüdür. Ayrıca Merkez Hakem Kurulunun görevlendirdiği Başhakemin görev planına uymak zorundadırlar.

Göreve katılmaya ilişkin herhangi bir sorun yaşanması halinde bu durumu en kısa zamanda yarış başhakemine veya İl Hakem Kuruluna iletmeleri gerekmektedir.

İl Hakem Kurulu veya Merkez Hakem Kurulu tarafından görevlendirilmesine karşın geçerli belgeli bir mazereti bulunmaksızın bir sezon içerisinde bir kez göreve gelmeyen hakemlerin lisans derecesi yükseltilmez.

YARIŞLARDA GÖREV KOŞULLARI

Motosiklet yarış branşları her türlü hava koşulunda düzenlenmektedir. Dolayısıyla yarışlarda çoğunlukla, zorlu hava şartlarında ve uzun süreli görev yapmak gerekmektedir.

Yarış programlarının yoğunluğu dikkate alındığında hakemlerin göreve başlama saatlerinin bazen oldukça erken olması kaçınılmazdır. Unutulmamalıdır ki, bir yarış programını aksatabilecek en önemli etken hakemlerin zamanında ve gerekli donanımla görevleri başında bulunmamalarıdır. Bu yüksek sorumluluk, hakemleri dikkatli, atik ve bilinçli olmaya yönlendirmelidir.

Motosiklet yarışları tekrarı mümkün olmayan spor etkinlikleridir ve hakemlerin görevlerini eksik veya yanlış bilgi ile yapmalarından kaynaklanan sorunlar yarışçılara başta olmak üzere tüm yarış organizasyonuna geriye dönülemez büyük sorunlar yaşatmaktadır.

Hataya yer olmayan bir spor dalında görev yaptıkları, hiçbir hakem tarafından unutulmamalıdır. Kimi durumlarda bir hakemin neden olduğu hata tüm hakem grubuna hatta bağlı buldukları bölge hakemlerini etkileyebilecek düzeye gelebilir. Bu nedenle yarış görevlendirmelerinde İl Hakem Kurulları yüksek hassasiyetle karar vermektedirler. Kimi durumlarda fark edilmez sanılan hatalar bile TMF Yarış Yönetimi tarafından yapılan elektronik ve çapraz kontrollerle ortaya çıkmakta ve hakemlerin sicillerini etkilemektedir.

HAKEM EL KİTABI

HAKEMLERİN GÖREV HARCIRAHLARI, KONAKLAMA VE İAŞELERİ

Federasyon onaylı ve sezon takviminde yer alan yarışlarda TMF tarafından atanan hakemlerin günlük harcırahları her sezon başında belirlenir. Yolluk, konaklama ve iaşeleri TMF Hakem Talimatında belirtilen usullerde gerçekleştirilir.

Harcırah ve yollukların dağıtımı TMF tarafından yapılır. TMF takviminde yer almayan özel yarışlarda Federasyon onayıyla görev yapan hakemlerin yolluk, harcırah, barınma ve iaşesi Organizatör Kulüp tarafından, TMF'nin belirlediği asgari tutarlar esas alınarak karşılanır.

HAKEMLERİN YARIŞLARDA YAPMASI GEREKENLER

Görevli hakemler yarış programında belirtilen yarış faaliyetlerinin başlama saatinden en az 1 saat önce yarış mahallinde, seansların başlamasından **15 dakika önce** tüm malzemeleri ile birlikte görev noktasında hazır bulunmak zorundadırlar.

Görev sırasında önceden bildirilen hakem kıyafetinin giyilmesi mecburi olup, tüm hakemler görevlerine uygun kıyafeti eksiksiz olarak giymek zorundadırlar. **Terlikle görev yapmak kesinlikle yasaktır.**

Hakemler bireysel olarak; hakem lisansı, not defteri, **düdük**, yeterli sayıda tükenmez kalem, GPS'li kol saati veya kronometre bulundurmak zorundadırlar.

Tüm yarışlarda tüm hakemlerin boynunda düdük olmak zorundadır. Hem kendi güvenliğiniz hem de yarış alanında bulunan herkesin güvenliği için;

DÜDÜKSÜZ YARIŞA GELMEYİN!

Hakemlerin kullanması gereken tüm donanım ve telsizler başhakem tarafından sayılarak teslim alınır. Kronometrelerin senkron edilmesi, görev yerlerine göre yarış föylerinin ve karnelerinin eksiksiz sayıda teslim alınması

HAKEM EL KİTABI

ve doldurulması, test etapları ve normal etaplardaki tabela, bayrak ve diğer malzemelerin kurallara uygun olarak yerleştirilmesi ve kontrolü hakemlerin sorumluluğundadır.

Yarış alanında bulunan her türlü güvenlik, sağlık, parkur vb. gibi görevliler, basın, seyirci, mekaniker vs. ile her türlü araç ve ekipmanın (ambulans, çekici dahil) yarış alanının dışında ve güvenli bir bölgede olmasını hakemler yarışın her anında kontrol etmelidirler.

Hakemler yarışla ilgili tüm dereceleri föylerine kayıt ederler. Kuralları ihlal eden yarışçıyı ve ihlal edilen kuralları not alırlar ve bu durumu Başhakeme önce sözlü, sonra yazılı olarak bildirirler.

Yarış sonunda föylerini imzalayıp, Genel Direktöre iletilmek üzere Başhakeme teslim ettikten sonra son jüri toplantısı tamamlanıp kesin neticelerin ilanından sonra görevleri biter.

Yarışların tamamlanmasından sonra 30 dakika boyunca hiçbir hakem yarış alanını terk edemez.

Herhangi bir yarışçının itirazı halinde Yarış Jürisi tarafından ifadelerine başvurulmak üzere hakemler toplantıya davet edilebilir ve yazılı raporları istenebilir.

Yarış için verilen hakem malzemelerini zimmet formu karşılığında teslim alırlar ve zimmet karşılığında eksiksiz, temiz ve sağlam olarak teslim ederler. Malzemenin kaybında zimmete muhatap olan hakem sorumludur ve hasarı halinde o günkü birim fiyat üzerinden ilgili kişiden tahsil edilir.

Yarış ile ilgili kullanılan malzemeler titizlikle korunur. Yarışmayı takip eden üç gün içinde nokta sorumluları, yarış raporlarını Başhakeme; Başhakem ise nokta sorumlusu raporlarını ve kendisinin hazırlayacağı genel yarış raporunu Merkez Hakem Kuruluna yazılı olarak iletmek zorundadır.

YARIŞ YÖNETİMİ İLE İLGİLİ ESASLAR

Hakemlerin yarış neticeleri ile ilgili dereceleri ilanen açıklaması yasaktır. Yarış Direktörü tarafından verilmiş yarışla ilgili kararları tartışamazlar.

HAKEM EL KİTABI

Hakemler, yarışlar süresince davranışlarına dikkat ederek yarışçılara örnek olmalıdırlar. Yarış yönetmeliğini ve yarış programını almak, okumak ve bilmekle, Genel Direktör, Genel Direktör Yardımcısı ve Başhakemin direktiflerine uymakla yükümlüdürler.

Hakemler aynı zamanda yarış etkinliği boyunca kendi güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. Görev yaptıkları noktanın kendi güvenliklerini tehlikeye attığını düşünüyorlarsa güvenliğinin sağlanması ya da görev yerinin değiştirilmesi konusunda Başhakemden talepte bulunmak zorundadırlar.

Görevinizi yapmanıza engel olan veya görüşünüzü kapatan basın mensubu veya görevlileri uyarınız, tekrarı halinde durumu derhal Başhakeme bildiriniz.

Başhakem, tüm hakemleri yarış süresince denetler, gerekli uyarıları derhal yapar ve bu konuda bir rapor hazırlar.

HAKEMLERİN CEZALANDIRILMASI

Hakem talimatı çerçevesinde görev verilen hakemlerin görevlerini tam olarak yapmadıkları, kasten yanlış karar verdikleri ya da yanlış rapor tuttukları, taraf olduklarının ispat edilmesi durumlarında, onur kırıcı hareketlerde bulduklarında ve yarışmanın akışını bozan davranışlarda bulunmaları durumunda Federasyon Disiplin Kuruluna sevk edilirler.

Görev verildiği halde görev kabul etmemeleri ve geçerli belgelenmiş bir mazereti olmaksızın göreve gelmemeleri halinde lisansları iptal edilir.

BAYRAKLAR VE TABELALAR

Yarışlarda kullanılan bayraklar 80 cm genişliğinde 100 cm uzunluğunda olmalıdır. Bayrakların renkleri; turuncu Pantone 151C, siyah Pantone Siyah C, mavi Pantone 298C, kırmızı Pantone 186C, sarı Pantone 109C, yeşil Pantone 348C olmalıdır.

Aşağıda bayraklar önem derecesine göre sıralanmıştır.

KIRMIZI BAYRAK: Sadece Genel Direktör talimatı ile sallarır.

Antrenman, sıralama turları veya yarışın herhangi bir anında ve pist üzerinde yarışçı güvenliğini ve yarışı etkileyecek tehlikeli bir durum karşısında Genel Direktör talimatı ile tüm kulelerden sallarır.

Pist yarışlarında, pist üzerindeki kırmızı start ışıkları yakılır, pit çıkışı kapatılır. Yarışçılar yavaş bir şekilde pit girişi ile start düzlüğünün ayrıldığı noktada bulunan kırmızı bayrak çizgisini geçmeden dururlar ve hakemlerin talimatlarına uyarlar. Eğer pit alanında veya padok alanında olmayan bir sorundan dolayı seans durdurulmuşsa yarışçılar pit alanına yönlendirilirler. Motokros yarışlarında ise yarışçılar bekleme hattına dönerler.

Kırmızı bayrak gösterildiğı halde yavaşlamayan, parkuru ikazlara rağmen terk etmeyen yarışçılar, Jüri Kurulu tarafından (zaman cezasından diskalifiyeye kadar) cezalandırılırlar.

MEDİKAL BAYRAK: Motokros ve süpermoto yarışlarında kullanılır. Parkur üzerinde sağık ekibi olduğunu ve yaralı bir yarışçıya müdahale edildiğini gösteren önemli bir bayraktır. Medikal bayrak sallarınan kulelerde yarışçılarını durmaya hazır bir şekilde yavaşlaması ve birbirlerini geçmemeleri gerekmektedir. Hız görülür bir şekilde azaltılacak ve rampa atlanmayacaktır.

Motokros yarışlarında müdahale bölgesini geçene kadar, süpermoto yarışlarında ise yeşil bayrak sallarınan kulenin önünden geçene kadar yarışçılarını birbirlerini geçmesi yasaktır.

HAKEM EL KİTABI

SARI BAYRAK: Kullanımı talimat gerektirmeyen tehlike bayrağıdır. Yarış akış yönüne göre hakemin kendi kulesi ile bir sonraki bayrak kulesi arasında herhangi bir kaza varsa ya da pist üzerinde tehlike yaratacak motosiklet parçası, herhangi bir cisim, herhangi bir kişi, kedi, köpek vs. bulunması durumunda **derhal** sallanır.

Pist yarışlarında; tehlike pist üzerinde ise çift sarı bayrak, pist kenarında, kaçış alanında veya bariyerlerin yanında ise tek sarı bayrak sallanır. Sarı bayrak sallanan kulenin önünden başlayarak yeşil bayrak sallanan kulenin önünden geçene kadar yarışçıların birbirlerini geçmesi yasaktır.

Motokros ve süpermoto yarışlarında; sarı bayrak sallanan kulelerde yarışçıların durmaya hazır bir şekilde yavaşlaması ve birbirlerini geçmemeleri gerekmektedir. Hız görülür bir şekilde azaltılacak ve rampa atlanmayacaktır.

Motokros yarışlarında tehlike bölgesini geçene kadar, süpermoto yarışlarında ise yeşil bayrak sallanan kulenin önünden geçene kadar yarışçıların birbirlerini geçmesi yasaktır.

Sarı bayrak ihlalleri hemen telsizle, yarış sonunda ise yazılı olarak başhakeme bildirilir.

YEŞİL BAYRAK: Pistin açık ve temiz olduğunu gösterir. Kendi kulesinden sonraki pist bölgesi temiz ise sarı bayrak sallanan kuleden sonraki kule hakemi tarafından aynı anda, tehlike kalkana kadar ve sarı bayrağı gören son yarışçı önünden geçene kadar sallanır.

Yeşil bayrak ayrıca pist yarışlarında yarış startı öncesinde ısınma turunu başlatmak için, pist ve süpermoto yarışlarında pit çıkışının açıldığını göstermek için kullanılır.

Pist ve süpermoto yarışlarında; her antrenman, ısınma ve sıralamanın ilk turlarında ve çıkış turunda, 2 dakika boyunca tüm hakem kulelerinden bayrak kulelerinin yerlerini yarışçılara hatırlatmak ve pistin temiz olduğunu göstermek amacıyla sallanır.

HAKEM EL KİTABI

Motokros yarışında start kapısına dizilen motosikletlere gösterilerek yarışçıların starta hazır olduklarının onayını almak için kullanılır.

Enduro yarışlarında ise test etaplarında yarışçılara start vermek için gösterilir.

SARI KIRMIZI ÇİZGİLİ BAYRAK: Sallanmaz, sabit gösterilir. Sadece direktör talimatı ile direktörün gösterilmesini istediği tur kadar gösterilir. Yağmur dışındaki yağ, sıvı veya başka sebeplerden dolayı pistte kayganlık oluştuğunu gösterir.

Bu bayrak kayganlığın olduğu bölgenin başındaki hakem kulesinde sabit olarak gösterilir. Bu bayrak yarışçılar için herhangi bir yaptırım gerektirmez, bilgilendirme bayrağıdır.

Bu bayrağın gösterildiği kuleden sonraki kulenin yeşil bayrak göstermesine gerek yoktur.

SİYAH BAYRAK: Finish noktasında sabit olarak gösterilir. Yarışçı numarası ile birlikte direktör talimatıyla gösterilmesi, o yarışçının diskalifiye edildiğini gösterir. Yarışçı hemen yarışmayı bırakarak padok alanına dönmelidir.

SİYAH ORTASI TURUNCU BAYRAK (40cm ÇAPINDA): Finish noktasında sabit olarak gösterilir. Yarışçı numarası ile birlikte direktör talimatıyla gösterilmesi, o motosiklette yarışçının kendisine veya bir başkasına zarar verebilecek mekanik bir arıza olduğunu ve hemen pit alanına gitmesi gerektiği anlamına gelir.

Bu bayrak transponder arızası yaşadığı tespit edilen yarışçının antrenman ve sıralamalarda pit alanına çağırılması için de kullanılabilir.

MAVİ BAYRAK: Bir yarışçıya kendisinden daha hızlı olan ve tur bindirmek üzere olan bir veya birkaç yarışçının kendisini geçmek üzere olduğunu haber vermek amacıyla sallanır ve talimat gerektirmez.

Mavi bayrak uyarısı alan yarışçı çizgisini bozmadan ve pisti/parkuru bloke etmeden arkadan gelen yarışçının kendisini geçmesine müsaade etmelidir. Bu bayrağa ısrarla uymayan yarışçılar Jüri Kurulu tarafından, zaman cezasından diskalifiyeye kadar cezalandırılabilir.

HAKEM EL KİTABI

SİYAH BEYAZ DAMALI BAYRAK: Finish noktasında sallanır. Antrenman, sıralama ve yarışın bittiğini gösterir. Sadece Genel Direktör ya da yetki verdiği kişi tarafından kullanılabilir.

STOP & GO TABELASI: Finish noktasında yarışçı numarası ile birlikte Genel Direktör talimatıyla gösterilir. Pist ve süpermoto yarışlarının startında fodepar yapan, yarışta sarı bayrak ihlali yapan veya centilmenlik dışı yarışan bir yarışçıya Stop&Go (Dur-Kalk) cezası verilir. Bu tabelayı gören yarışçı 3 tur içinde pite girecek, 5 saniye duracak ve daha sonra yarışa tekrar katılabilecektir.

CEZA 20 TABELASI: Süpermoto yarışlarında, finish noktasında yarışçı numarası ile birlikte direktör talimatıyla gösterilir. Eğer yarış anında Stop&Go cezasının uygulanması mümkün değil ise bu tabelanın yerine yarışçı numarası ile birlikte CEZA 20 tabelası gösterilir. Bu tabela; yarış sonunda yarışçının toplam zamanına 20 saniye ceza ilave edileceği anlamına gelir.

+2 TUR VE +1 TUR TABELALARI: Motokros yarışlarında finish noktasında gösterilir. İlan edilen yarış süresinin sonuna gelindiğinde, liderden itibaren tüm yarışçılara +2 TUR tabelası gösterilmesi, yarış süresinin sonuna gelindiğini son 2 tura girildiğini gösterir. +1 TUR tabelasının gösterilmesi ise yarışın son turuna girildiğini gösterir.

15 SANİYE - 5 SANİYE TABELALARI: Motokros yarışlarında tüm motorlar start kapısına yerleştikten sonra Genel Direktör talimatıyla start düzlüğünün sonunda start kapısının inmesine kalan süreyi belirtmek amacıyla gösterilir.

START ERTELEME TABELASI: Pist ve süpermoto yarışlarında, start pozisyonu alındıktan sonra motosikleti arızalanan bir yarışçı, başka hiçbir davranışta bulunmadan sadece kolunu kaldırmalıdır. Bu durumda ya da startın ertelenmesini gerektiren başka bir engel olması durumunda direktörün start erteleme talimatıyla start noktasından gösterilir.

ISLAK YARIŞ TABELASI: Starttan önce start noktasında gösterilir. Pist ve süpermoto yarışlarında, direktör bir yarışın ıslak veya kuru olacağına karar verebilir. Islak tabelası gösterilirse yarışın ıslak zeminde yapılacağı anlamına gelir.

HAKEM EL KİTABI

5 DK - 3 DK - 1 DAKİKA TABELALARI: Pist yarışlarının startında, ısınma turu öncesinde direktör talimatıyla gösterilir. Isınma turu startına kaç dakika kaldığını gösterir.

4 DK - 2 DK - 1 DAKİKA TABELALARI: Süpermoto yarışlarının startında, ısınma turu öncesinde direktör talimatıyla gösterilir. Isınma turu startına kaç dakika kaldığını gösterir.

MOTODRAG

MOTODRAG YARIŞLARI

Motodrag yarışları, açık ve sıcak havalarda, sıcak asfaltta yapılan yarışlar olup, hakemlerin yanlarında mutlaka şapka ve güneş kremi bulundurması gereken yarışlardır.

HAKEM EL KİTABI

Motodrag yarışları, özel drag pistlerinde aynı sınıfta yer alan yarışçıların ikili kalkışı ve 402 metre uzunluğundaki pisti önde bitiren yarışçının diğerini elemesi esasına dayanır.

Yarış programının ilk bölümünde zaman tutularak ve tek tek start alınarak sıralama dereceleri elde edilir. İkinci bölümde ise her sınıfın kendi arasında ikili kalkış ile eleme yarışları yapılır.

MOTODRAG HAKEM NOKTALARI

Hakemler; start noktasında, ışıklı startta, fodepar tespitinde, bekleme hattında, finish noktasında ve yönlendirme noktalarında görev yaparlar.

Start Noktasında; 1 Başhakem, 2 Start Hakemi, 2 Fodepar Hakemi, 2 İleri Fodepar Bayrak Hakemi, 1 Bekleme Hattı Yönlendirme Hakemi, 1 Zamanlama Hakemi ve 1 Işıklı Start Hakemi görev yapar.

Finish Noktasında; sıralama turlarında 3 kronometre hakemi, 1 föy hakemi ve 1 motor geri dönüş yönlendirme hakemi görev yapar. Yarış esnasında, eğer fotosel sistemi kullanılmıyorsa 4 finish hakemi, 1 föy hakemi ve 1 geri dönüş yönlendirme hakemi görev yapar. Eğer fotosel sistemi kullanılıyorsa 2 finish hakemi, 1 föy hakemi ve 1 geri dönüş yönlendirme hakemi görev yapar.

Toplam 15 hakem gereklidir.

MOTODRAG YARIŞLARI İÇİN HAKEM MALZEMELERİ

Sıralama turları için kullanılmak üzere yeterli sayıda start ve finish hakem föyleri, finish noktası için 4 adet, start için 1 adet tur zamanı alma özelliği olan toplam 5 adet kronometre. Finish için 1 telsiz, zamanlama için 2 telsiz (özel kanal), start noktası için toplam 6 adet telsiz gereklidir.

Start noktası fodepar hakemleri için 2 adet kırmızı bayrak, ön fodepar hakemleri için 2 adet kırmızı bayrak, finish hakemleri için 2 adet damalı bayrak gereklidir.

HAKEM EL KİTABI

SERBEST ANTRENMANLAR

Start hakemleri ve finish hakemleri görev noktalarında hazır bulunurlar. Başhakemin yarış güvenliğine ve pistin antrenmana hazır olmasına dair hakemlerden onay almasının ardından teknik kontrolden geçmiş yarışabilecek yarışçılar gruplar halinde veya karma grup olarak ikişerli veya tek tek antrenmana başlarlar. Serbest antrenmanlarda ışıklı start ve zamanlama sistemi kullanılır ancak ilan edilmez. Antrenman başladıktan sonra finish bölgesinde motorları geri yönlendirmek üzere yönlendirme hakemi başhakem talimatı ile hareket ederler. Geri dönüşlerde ön ve arka tekerlek kaldırmak yasaktır.

SIRALAMA TURLARI

Sıralama turlarında her yarışçı için iki kez zaman tutulur ve en iyi zaman sıralama sonucu olarak alınır. Sıralama turlarında her sınıf ayrı ayrı sıralama turlarına çıkar. Sıralama turuna çıkacak olan sınıfın yarışçı listesi start hakemleri ve bekleme hattı hakeminde bulunmak zorundadır. Bekleme hattı hakemi sınıf içindeki yarışçıları start bölgesine alır.

HAKEM EL KİTABI

İdari kaydı ve teknik kontrolü yapılmayan hiçbir yarışçı sıralama turlarına katılamaz.

Sıralama turuna çıkacak olan yarışçı ve motoru bekleme hattı hakemi tarafından kontrol edilir, yarışçının kask, eldiven, bot, yarış tulumu eğer eksikse hemen başhakeme haber verilir.

Sıralama turu için start alacak yarışçı, start hakemi tarafından start çizgisine ön tekerin başlangıcı gelecek şekilde yerleştirilir. Bu sırada motorun arka tekerleğini ve start ışıklarını görecektir şekilde çapraz bir konumda yerleşen ve kırmızı bayrak taşıyan arka fodepar hakemi yarışçıyı ve ışıkları izlemeye başlar. Ön fodepar hakemi ise starttan yaklaşık 50-100 metre ileride ve güvenlik duvarının arkasında elinde kırmızı bayrak ile arka fodepar hakemini izler. Start ışıkları yeşil olmadan yarışçının start alması halinde, arka fodepar hakemi hemen kırmızı bayrağını sallar, bunu gören ön fodepar hakemi zaman kaybetmeden kırmızı bayrağını pist içine doğru sallar ve kalkışı durdurur.

Sıralamalarda iki kez fodepar yapan yarışçı, yarışlara en arka sıradan başlar.

Finish bölgesindeki pist durumu hakkında finish hakemlerinden onay alan ve sıralama turuna başlayacak olan motorun numarasını finish hakemlerine bildiren start hakemi, yarışçıdan yüksesle "HAZIR MISIN?" sorusuna olumlu cevap aldıktan sonra pisti gözle ve çok hızlı olarak son kez kontrol ettikten sonra ışık hakemine onay verir. Işık hakemi bu onaydan 3-5 saniye sonra kırmızı ışığı yeşile çevirir ve ışığın yeşile dönmesi anını aynı anda telsizle finish kronometre hakemlerine de duyurur.

Finish hattında aynı çizgide sıralanmış olan kronometre hakemleri piste dik olarak yerleşir ve aynı noktada arka arkaya sıralanmak zorundadırlar. Böylece üç hakem de tam bitiş noktasını aynı düzlemde görürler. Işıklı start hakeminden "ÇIK" komutunu duyan üç finish kronometre hakemi de kronometrelerinin start tuşuna aynı anda basarlar. Bundan sonra sıralama turundaki yarışçı önlerindeki finish çizgisinden ön tekerleği geçtiği anda kronometrelerinin stop tuşuna basarlar ve üç ayrı kronometrede okunan değerler, föy yazma hakemi tarafından sıralama föyüne kaydedilir. Üç

HAKEM EL KİTABI

zamandan en büyük ve en küçük olan zaman göz ardı edilerek ortada kalan zaman yarışının tur zamanı olarak kaydedilir. Kronometrelerden birinin arıza yapması durumunda iki kronometre ile zaman alındıysa daha küçük olan zaman tur zamanı olarak alınır. Tek kronometre ile zaman alınması durumunda bu zaman geçerli zaman olarak kaydedilir. Hiçbir zaman alınamadıysa bu durum hemen başhakeme bildirilmelidir.

Genel Direktörden talimat gelmesi durumunda finishteki f6y hakemi start bölgesindeki hakemlere sıralama turu sonucunda alınan en iyi zamanı ayrı bir telsiz kanalından bildirir. Start hakemi de bu sonuçları ilan panosuna yazar.

Aynı sınıftaki yarışçuların hepsinin sıralama turlarını tamamlamasının ardından yönlendirme hakemi, başhakemin talimatı ile finishte bekleyen yarışçuları padok alanına gönderir.

YARIŞ

Sınıflar ayrı ayrı yarışacaklardır. Yarış eşleşmeleri sıralama kalkışlarındaki zamanlara göre en kötü zamandan en iyiye doğru yapılır. Yarışçılar ikili start alırlar. Eleme turlarında tek kalkış yapılır, geçilen elenir.

HAKEM EL KİTABI

Yarış eşleşmeleri en kötü zamandan en iyiye doğru yapılır.

Eleme yarışlarında;

I ve H yarıştı: I geçti, H yarışın dokuzuncusu,

F ve G yarıştı: G geçti, F yarışın sekizincisi,

G ve I yarıştı: G geçti, I yarışın yedincisi,

D ve E yarıştı: D geçti, E yarışın altıncısı,

D ve G yarıştı: D geçti, G yarışın beşincisi ve D finale çıkar.

Birincilik, ikincilik ve üçüncülük, dördüncülük için yapılan final yarışları ise iki kalkışlı yarışlardır. Eşitlik halinde üçüncü kez kalkış yapılır. İki galibiyet alan kazanır. Startta kulvar seçimi daha iyi sıralama zamanına sahip olana aittir.

Kalkış esnasında 2 kez fodepar (hatalı start) yapan yarışçı ve motor elenmiş sayılır.

Final yarışlarında;

A ve C yarıştı: C geçti,

B ve D yarıştı: B geçti,

A ve D yarıştı: D geçti, A yarışın dördüncüsü, D yarışın üçüncüsü,

C ve B yarıştı: B geçti, C yarışın ikincisi, B yarışın birincisi ilan edilir.

Start hakemleri motorları start çizgisine yerleştirirler, ışıklı start varsa her iki motorun ön tekerleri fotosellerin hizasına geldiğinde ışıklı start otomatik olarak start verir. Eğer ışıklı start yoksa start hakemi her iki yarışçıdan da hazır onayı alındıktan sonra başhakemin onayı ile ışıklı start hakeminin 3-5 saniye arasında start ışığını kırmızıdan yeşile çevirmesi ile start verilir. Kırmızı ışık söndükten sonra yeşil ışığın yanması için arada hiçbir boşluk olmaması gerekir.

Yeşil ışık yanmadan herhangi bir yarışçının start alması halinde o yarışçının tarafındaki arka fodepar hakemi bayrağını sallar ve bu bayrağı gören ön

HAKEM EL KİTABI

fodepar hakemi hemen kendi kırmızı bayrağını piste doğru sallar ve yarış durdurulur, tekrar start verilir.

Start alan yarışçılardan finish çizgisini en önde geçen taraftaki hakem pistin ortasına çıkararak damalı bayrağı sallar ve galibi belirtir.

Geriye dönen yarışçıların kasklarını çıkarmadan sürüş yapmaları gereklidir.

MOTOKROS

MOTOKROS YARIŞLARI

Motokros yarışları; açık havada, tozlu ve toprak parkurlarda düzenlenen yarışlar olup, sıcak havalarda hakemlerin yanlarında mutlaka toz maskesi, şapka ve güneş kremi bulundurması, yağmurlu havalarda ise yağmurluk ve su geçirmeyen botlar giyilmesi gereken yarışlardır.

Motokros yarışları yapay toprak parkurlarda dakika+tur üzerinden düzenlenen yarışlardır. Yarışçılar sınıflarına göre toplu olarak start alırlar ve sınıfları için belirtilen süre boyunca motokros pistinde yarışlar, belirlenen süre bitiminde +2 veya +1 tur daha atarak yarış tamamlarlar.

Motokros yarışlarında kros tipi motosikletler yarışır ve parkurlar özellikle yarışçıların atlamalarına imkân tanıyan yüksek rampalardan oluşur.

HAKEM EL KİTABI

Genellikle toprak, kum, çamur karakterli düzeltilmiş, taşsız zeminler üzerinde yarışılır. **Eğer yarışlar esnasında toprak altından taşlar yüzeye çıkarsa, seans arasında mutlaka hakemler tarafından toplanmalıdır.**

MOTOKROS HAKEM NOKTALARI

Hakemler; bekleme alanında, acil servis alanında, start noktasında, bayrak kulelerinde, müdahale noktalarında, tur sayımında, finish noktasında, kapalı park alanında görev yaparlar.

Motokros yarışlarında; 1 başhakem, bekleme alanında 2 hakem, acil servis alanı çıkışında 1 hakem, start noktasında 2 hakem, tur sayımında 2 hakem, finish noktasında 2 hakem, kapalı parkta 1 hakem olmak üzere ve parkurun büyüklüğüne göre, hakemlerin parkurun her noktasına hakim olabilmelerini sağlayacak şekilde yeterli sayıda sarı bayrak, mavi bayrak ve müdahale hakemi görev yapar.

MOTOKROS YARIŞLARI İÇİN HAKEM MALZEMESİ

Antrenmanlarda ve yarışlarda kullanılmak üzere yeterli sayıdaki hakem kulesinde birer adet sarı, medikal ve kırmızı bayrak ile mavi bayrak kulelerinde sadece bir adet mavi bayrak bulunmalıdır.

Her bayrak ve müdahale hakem noktası için birer adet telsiz, tur sayımı için yeterli sayıda tur sayım föyü, startta kullanılmak üzere 1 adet yeşil bayrak, 1 adet kırmızı bayrak ile 15 saniye ve 5 saniye tabelaları gereklidir.

Başhakemin yarış süresini takip etmesi için 1 adet kronometre, finish hakemleri için sarı, medikal, kırmızı ve mavi bayrağa ilave olarak damalı ve siyah bayrak, yarışçı numara tabelaları ile +1 ve +2 tur tabelaları bulunmalıdır.

Bekleme alanı girişine yarış saatini gösteren bir dijital saat ile finish noktasına kalan süreyi gösteren dijital bir saat konulmalıdır.

HAKEMLERİN GÖREVLERİ

Bayrak hakemlerinin görev yapacağı kuleler, Genel Direktör ile Başhakemin antrenmanlar öncesi parkuru gezerek yaptıkları tetkikler sonucunda, özellikle

HAKEM EL KİTABI

parkurda bulunan rampalar ile yarış anında kaza olabilecek sert viraj bölgeleri göz önünde bulundurularak tespit edilir. Bayrak hakem kulesi, bir önceki ve bir sonraki hakem kulesini ve parkurun her noktasını görebilecek şekilde yerleştirilmelidir. Aynı zamanda hakemlerin yerleri belirlenirken, yarışçıların hakemleri görebilecekleri yerler seçilmelidir.

Sarı, medikal ve kırmızı bayrağın bulunduğu hakem kulesinin sorumluluk bölgesi, yarış akış yönüne göre, bulunduğu nokta ile kendisinden bir sonraki bayrak hakem kulesinin bulunduğu yere kadar olan bölgedir.

Antrenman ve yarış esnasında bayrak hakemleri, kendi sorumluluk bölgelerinde herhangi bir yarışçının, düşmesi ya da motosikletin arızalanması ve benzeri nedenlerle durması ile birlikte sarı bayrak sallayarak, gelen yarışçıları tehlikeli durumdan haberdar eder. Aynı zamanda telsiz ile başhakeme, kule numarası, yarışçının ve parkurun durumu ile motosikletin numarası hakkında bilgi verir.

Bayrak hakeminin sorumluluk bölgesinde, kaza yapan yarışçıya parkur üzerinde bir medikal müdahale yapılıyorsa medikal bayrak sallanır. **Medikal bayrak sabit tutulmaz sallanır.**

Müdahale hakemleri, sorumluluk bölgesinde düşen yarışçının çalıştırması için motosikletini sadece kaldırarak ve tutarak yardım edebilirler.

Eğer yarışçı şiddetli bir şekilde rampadan atlarken düşmüşse hemen yarışçının yanına gidilir. İlk önce telsiz ile başhakeme, müdahale numarası, yarışçının ve parkurun durumu ile motosikletin numarası hakkında bilgi verilir. **Kesinlikle ambulans anonsu yapılmaz.** Zaten yarışçı veya motosiklet parkur üzerinde ve tehlikeli bir noktada yatıyorsa Yarış Direktörü tarafından kırmızı bayrak anonsu yapılarak seans durdurulur.

Kaza; yarışın devam etmesini engellemiyorsa, **müdahale hakemi sakın bir şekilde ve panik olmadan**, düşmenin etkisiyle anlık olarak yarışçının kendinden geçebileceğini ve şok halinde olabileceğini de göz önünde bulundurarak, kendine gelen yarışçıdan durumunu öğrenir ve telsizden başhakeme bildirir.

HAKEM EL KİTABI

Amacımız; motosiklet ve yarışçı parkur kenarında güvenli bir bölgede ise yarışı durdurmadan devam ettirmek eğer yarışçı için medikal müdahale gerekiyorsa servis yolundan medikal ekibi kaza bölgesine göndererek medikal bayrak sallanırken yaralı yarışçıya müdahale edilmesini sağlamaktır.

Mavi bayrağın bulunduğu bayrak hakemleri ise, tur bindirmeler esnasında mavi bayrağı kullanır. Mavi bayrak hakemleri, antrenmanlar esnasında motor numaralarını ezberlemeli ve yarışlar esnasında da her sınıfta tur saymalı ve gerektiği anda tur yiyen her yarışçıya mavi bayrak sallamalıdır.

Mavi bayrak tur yiyen yarışçıya sallanır ve arkasından gelen bir veya daha fazla yarışçının kendisine tur bindireceği bildirir.

Bayrak hakemleri, antrenman, sıralama ve yarış esnasında, düşen ya da durmak zorunda kalan yarışçılara yardım amaçlı olarak görev yerlerini **kesinlikle** terk edemezler, bayrak sallamayı **kesinlikle** bırakamazlar.

Finish noktasında görevli hakemler antrenman ve sıralamalarda belirlenen sürenin tamamlanması sonunda damalı bayrak sallayarak seansı sonlandırır. Yarışlarda ise sürenin tamamlanmasının ardından yarışın liderine, önce +2 tur sonra +1 tur tabelalarını gösterir ve bir sonraki tur liderden itibaren damalı bayrak sallanır.

Eğer lider damalı bayrağa bir motosikletin hemen arkasında geliyorsa damalı bayrak sallanırken tur yiyen yarışçıya aynı anda mavi bayrak gösterilir.

BEKLEME ALANI HAKEMİNİN GÖREVLERİ

Bir hakem bekleme alanı girişinde, diğer hakem çıkışında görev yapar.

Bekleme alanı, start alanı gerisinde bulunur ve sıralama antrenmanları sonucunda alınan derecelere göre motosikletler sırasıyla numaralandırılmış alanlara yerleştirilirler. Yarış sırası gelen sınıfa ait yarışçılar startı beklemek üzere starttan 10 dakika önce bekleme alanına girmelidir. **Bekleme alanına giriş, starttan 5 dakika önce kapatılır. Bu zamanı geçiren yarışçılar kesinlikle bekleme alanına alınmayacaktır.**

HAKEM EL KİTABI

Bekleme alanı giriş hakeminin görevi; start listesinde ismi bulunan ve zamanı gelen yarışçıları bekleme alanına almak ancak starta 5 dakika kala girişi kapatarak **geç gelen yarışçıyı almamaktır**.

Bekleme alanı çıkış hakeminin görevi ise; girişin kapatılmasının ardından Genel Direktörün onayı ile **start sıralamasına göre teker teker** yarışçıları start alanına göndermektir. Sıralamalar, yarışçıların bekleme alanından önde çıkıp start kapısında istedikleri pozisyona yerleşmeleri amacıyla yapılır. Bu nedenle **kesinlikle ama kesinlikle** sırası gelmeyen yarışçı start alanına gönderilmez.

HAKEM EL KİTABI

TUR SAYIM HAKEMİNİN GÖREVLERİ

Tur sayım hakemleri finish noktasında görev yapar. Hakemler tarafından antrenmanlardan önce, yarışçı kayıt listeleri ve tur sayım föyleri yarış sekreterliğinden alınır. Föylere hangi gün hangi sınıf olduğu ve seansın başlangıç saati yazılır. Yarış startı verildiği andan itibaren tur sayım hakemleri, finish çizgisini geçen motosikletlerin numaralarını ve kaçınıcı turu bitirdiklerini föylerine kaydederler. Yarışa başlayan sınıfın yarış süresi boyunca finish çizgisini geçen sayıda motosiklet numarası ve tur sayısı yazılır ve devamında +2 ve +1 turları da kaydedilir. Yarış sonuçları ve hangi motosikletin kaç tur attığı bu föyler aracılığı ile tespit edilip yarış sonuçları ilan edilir.

ANTRENMANLAR VE SIRALAMA TURLARI

İlan edilen resmi programa göre cumartesi günü serbest antrenmanlar ve sıralama antrenmanları yapılır. Sıralama antrenmanları içerisinde 5 dakika boyunca start kapısı kullanmadan start antrenmanları yapılır.

Antrenmanlar sırasında bayrak hakemleri yarıştaki gibi yerlerinde görev yaparlar ancak mavi bayraklar kullanılmaz. Tur sayım hakemleri de ellerindeki kayıt listelerine göre sınıf sınıf antrenmana çıkan motosiklet numaralarını takip ederek yarış için antrenman yaparlar.

HAKEM EL KİTABI

YARIŞ

Toplu start için yarışçılar bekleme hattından sıralama sonuçlarına göre sırayla start kapısına çağırılırlar. Sırası gelen yarışçı start hakeminin denetiminde start demirinin arkasında yerini alır.

Toplu start için start kapısı kullanılır. Start kapısı elle kumanda edilir ve geriye düşebilir şekilde olup, açık haldeyken üstünden motorlar kolayca geçebilir.

Bütün yarışçılar start kapısına dizildikten sonra start hakemi tarafından yeşil bayrak yarışçılara hazır oldukları teyidini almak için gösterilir. Bunun ardından yarışçılara, direktör talimatıyla önce 15 saniye, sonra 5 saniye tabelaları gösterilir.

Tabela havaya kaldırılarak starta doğru gösterilir. 5 saniye tabelası gösterilir gösterilmez hemen parkurun kenarına çıkar. Direktör onayı ile start kapıları düşürülür ve start verilir.

Eğer start kapıları yanlışlıkla düşmüşse veya kapılar düşmeden hareket eden ve kapının üzerinden geçen yarışçılar varsa start hakemi fodepar için kırmızı bayrağını sallar. Bu sırada start düzlüğünün sonundaki fodepar hakemi de kırmızı bayrağını sallayarak yarışçıları uyarır ve yarışçılar yeni start için start alanına geri dönerler. Yeni start mümkün olan en kısa sürede verilir.

ENDURO

ENDURO YARIŞLARI

Enduro yarışları; açık havada, dağlık ve ormanlık arazilerde, tozlu, çamurlu ve toprak parkurlarda düzenlenen yarışlar olup, sıcak havalarda hakemlerin yanlarında mutlaka toz maskesi, şapka ve güneş kremi bulundurması, yedek su ve yiyecek bulundurması, yağmurlu havalarda ise yağmurluk ve su geçirmez botlar giyilmesi gereken yarışlardır.

Enduro yarışları, önceden belirlenmiş ve tanımlanmış zorluk derecesindeki engelleri içeren, zaman kontrol noktaları arasındaki yarış parkurunu kendilerine verilen süre içinde tamamlamaları ve yine bu süre içinde kalmak şartıyla test etaplarında zamana karşı yarışarak zaman dereceleri elde etmeleri esasına dayanır.

Enduro yarışları, test etaplarını en kısa sürede kat etmek zorunda olan yarışçıların aynı zamanda yeteneklerinin ve motosikletlerinin dayanıklılığının test edildiği yarışlardır. Toplam parkur uzunluğu en az 50 km.dir. Yarışçılar startta sınıf ayrımı olmaksızın sıralama sonuçlarına uygun olarak 1'er dakika ara ile genellikle ikişerli start alırlar.

HAKEM EL KİTABI

Zaman kontrol noktalarına geç ya da erken gelmeleri halinde veya diğer kural ihlallerinden kaynaklanan zaman cezalarının test zamanları üzerine eklenmesi sonucunda yarış sıralaması ortaya çıkar.

ENDURO HAKEM NOKTALARI

Hakemler, bekleme hattında, start noktasında, TC-zaman kontrol noktasında, GKN-geçiş kontrol noktasında, test etabı start noktasında, test etabı finish noktasında, kapalı parkta görev yaparlar.

HAKEM EL KİTABI

ENDURO YARIŞLARI İÇİN HAKEM MALZEMELERİ

Başhakemde 1 adet, her test etabının start hakeminde 1 adet, finish hakeminde 4 adet olmak üzere en az 6 adet kronometre gereklidir. Tüm hakem noktalarında birer adet telsiz bulunmalıdır. Start, finish, GKN ve kapalı park hakem noktalarında start listesi ve ilgili noktaya özel hakem füyü her etap için ayrı ayrı ve yeterli sayıda bulunmalıdır. Hakemlerde not tutmak üzere kâğıt, kalem ve **mutlaka düdük** gereklidir.

Hakemler görev noktalarının yerleşiminden sorumludur. Bu amaçla; bekleme hattında bekleme hattı tabelası, TC noktasının 20 metre önüne 2 adet sarı bayrak, start hattına start tabelası, finish noktasına finish tabelası, 10 metre ileriye stop tabelası, GKN'nin en çok 200 metre öncesine parkurun sağına ve soluna birer adet mavi bayrak sabitlenmelidir. GKN'ye geçiş kontrol noktası tabelası konulmalıdır.

BEKLEME HATTI HAKEMİNİN GÖREVLERİ

Bekleme hattı, start hattının 10 metre gerisinde yarışçıların start sıralarını beklediği bölgedir. Bir adet hakem görev yapar. Yarışçılar, start zamanından en az 5 dakika öncesinde bekleme hattında hazır bulunurlar.

Bekleme hattında motosikletler motorlarını durdurabilirler. Bekleme hattında sadece yarışçıya şemsiye tutmak amacıyla 1 kişi eşlik edebilir.

HAKEM EL KİTABI

Bekleme ve start hattında teknik destek alınamaz, tamirat ve yakıt ikmali yapılamaz.

Programda belirtildiği şekilde yarışçılar teker teker, ikişerli yada üçerli olarak start hattına gönderilirler.

Eğer yarışta ATV varsa start noktasına gönderilen son motor ile ATV arasında 5 dakika boşluk bırakılır. Bekleme hattına zamanı geldiği halde gelmeyen yarışçı için beklenmez bir sonraki yarışçı start hattına gönderilir.

START NOKTASI HAKEMİNİN GÖREVLERİ

Start noktasında 2 hakem görev yapar. Hakemlerden birisi, bekleme hattından gönderilen yarışçıların zaman karnelerine motor numarasını ve start zamanını yazar ve yarışçıya teslim eder ve motoru start çizgisine yerleştirir. Diğer hakem ise start alacak olan yarışçının numarası ve start zamanını start föyüne işler.

Start hakemi ve teknik kontrol sorumlusu yarışçının kıyafet donanımının eksiksiz olduğunu kontrol etmek zorundadır, eksik ise start vermez ve by-pass yolundan geri gönderir.

Start zamanı geldiği halde start çizgisine gelmeyen yarışçı start dakikası dolana kadar ceza almadan start alabilir, ancak start dakikası dolduktan sonra yarışçı gelmemişse ceza alır ve en son yarışçı olarak start alır.

Start alanında bekleyen tüm yarışçılar start aldıktan 15 dakika sonra start alanı kapatılır ve bu zamandan sonra start verilmez.

HAKEM EL KİTABI

TC ZAMAN KONTROL NOKTASI HAKEMİNİN GÖREVLERİ

TC noktasında 2 hakem görev yapar. Hakemlerden birisi, start olarak gelen yarışçıların sarı bayrakları geçerek TC'ye girdikleri zamanı zaman karnelerine yazar ve yarışçıya teslim eder. Diğer hakem ise TC noktasına giren yarışçının numarasını ve TC zamanını föye işler.

TC noktasının başlangıcını gösteren 2 sarı bayrak arasından motosikletin ön tekerleği geçtiği andaki saat ve dakika yarışçının TC'ye giriş zamanı olarak tescil edilerek hakemler tarafından yarışçının zaman karnesine ve föye yazılır.

TC hakemleri hiçbir yarışçıyı TC'ye girmesi için çağırılmaz veya girmesini engelleyemez.

Sarı bayrakları geçen yarışçı durmadan hakem masasına gelmeli ve zaman karnesini hakemlere vermelidir. Sarı bayraklar ile hakem masası arasında durmak, sarı bayraklardan geri çıkmak, TC'ye zamanından erken ya da geç girmek ceza gerektirir.

Bir TC zaman kontrol noktasına girmesi gereken zamandan 15 dakikadan daha fazla geç kalan yarışçı diskalifiye olur.

Zaman karneleri yarışın finish hakem masasında veya her turun sonunda hakemlere iade edilecektir.

HAKEM EL KİTABI

GEÇİŞ KONTROL NOKTASI HAKEMİNİN GÖREVLERİ

Ara parkurlar içinde yarışçıların belirli noktalarda kestirme kullanmalarını engellemek ve yarış parkuru içinde yarışçı güvenliğini kontrol etmek amacıyla oluşturulur.

Geçiş Kontrol Noktaları yarışçıların durup görevli hakemlere GKN karnelerini imzalattıkları veya hakemlerin yarışçıları durdurmadan geçişlerini föylerine kaydettikleri kontrol noktalarıdır.

Parkurun uzunluğuna göre iki veya daha fazla GKN hakemi görevlendirilebilir. Yarışçı mavi bayraklardan yaklaşık 200 metre sonra GKN hakem noktasında durmalı ve GKN karnesini hakemlere onaylatmalıdır.

Yarışçılar GKN hakem masasını geçmeleri halinde GKN karnelerini onaylatmak için motosikletten inerek hakem noktasına gitmelidirler.

Geçiş kontrol noktasına birden fazla yarışçının aynı zamanda gelmesi durumunda zaman karneleri görevli hakem tarafından geliş sırasına göre onaylanacaktır.

Hakemlerin yarışçıları durdurmadan geçişlerini föylerine kaydettikleri geçiş kontrol noktalarında ise; hakemler yarışçılar tarafından görülemeyecek ancak hakemler noktalarından geçen yarışçıları net olarak görebilecek şekilde yerleşmelidirler. Noktalarından geçen yarışçıların numaralarını sırasıyla hakem föyüne kaydetmek zorundadırlar. Eğer numara çamur, yağmur vs. gibi doğal nedenlerle okunamıyorsa mutlaka motorun, kaskın veya yarışçının kıyafetinin rengi gibi belirleyici özellikleri not etmelidirler.

FİNİŞ NOKTASI HAKEMİNİN GÖREVLERİ

Bu noktada en az dört hakem görev yapar. Bir hakem föy yazıcısı diğer üç hakem ise kronometre hakemidir. Kronometre hakemleri arka arkaya dizilerek otururlar ve finish çizgisine bakarak zaman alırlar. Test etabında start almış bir motor, parkuru tamamlayarak finish noktasından geçer ve geçtiği anda üç kronometrenin birden SPLIT tuşuna basılarak zaman alınır.

HAKEM EL KİTABI

Bundan sonra zamanı alınmış motosiklet için test etabı biter ve motor 10 metre ilerideki STOP noktasına kadar durmadan devam eder.

Bu arada kronometrelerden okunan değerleri föy yazıcı hakem düzenli bir şekilde föyüne yazar. Yazılan üç değerden orta değer geçerli zamandır.

Örneğin; okunan üç zaman, 1:12:32.12, 1:12.32.58 ve 1:12:32.35 olsun. Orta değer olan 1:12:32.35 yarışçının geçerli olan zamanı olarak alınır.

Tüm kronometreler yarış sabahı yarıştan en az 2 saat önce saat başında senkron edilerek çalıştırılır ve yarış bitene kadar da ASLA durdurulmaz. **Tüm noktalardaki kronometrelerin birbiri ile salisesine kadar aynı zamanı gösterecek şekilde senkron edilmesi gereklidir.**

Yarış sırasında bir kronometre arıza yaparsa yarışçının derecesi iki kronometre ile alınan zamanın en küçüğü olarak belirlenir. Eğer iki kronometre birden arıza yaparsa o zaman tek kronometre ile alınan zaman geçerlidir.

KAPALI PARK HAKEMİNİN GÖREVLERİ

Yarışın son zaman kontrol noktasından sonra yarışçılar, kapalı park alanına yönlendirilecektir. Sadece yarışı terk eden yarışçıların kapalı parka girmeden padok alanına girmesine izin verilir.

Görevli hakem, Kapalı Park kapısından giren motorun numarasını ve saatini föyüne kaydeder.

Yarışçılar kapalı park kapısında motosikletlerini stop edecek ve motosikletlerinden inerek kapalı parka gireceklerdir. Kapalı park içinde motosiklet ve ATV çalıştırmak yasaktır. Kapalı park içinde kimsenin bulunmasına izin verilmez.

Yarışçılar motosikletlerini kapalı parka bıraktıktan sonra bu bölgeyi terk edecekler ve kontrol bölgesi açılana kadar kendisi ve ekibi bu bölgeye girmeyecektir.

HAKEM EL KİTABI

Kesin sonuçların ilanı veya jüri kurulunun onayı ile kapalı park açılacak, ATV ve motosikletler serbest bırakılacaktır.

ANTRENMANLAR VE SIRALAMA TURLARI

Resmi yarış programında veya yönergesinde belirtilen şekilde serbest antrenman yapılabilir. Test etapları ile ara geçiş etapları ve ulaşım yollarında organizatör kulübün parkura ilişkin çalışmalarını engellemeyecek şekilde sadece güvenlik ve parkur tanıma amaçlı, yarışçı tarafından düşük süratte ve dikkatli olmak üzere motosiklet ile gezilebilir.

Test etaplarının içinde tehlike yaratacak süratte serbest antrenman kesinlikle yapılamaz. Ekstrem test etapları sadece yürüyerek geçilebilir.

Resmi antrenmanlardan hemen sonra genellikle ekstrem test parkurunda yarışçılar sıralama turlarına alınırlar. Bu sırada bekleme hattı hakemi ve start hakemleri yarışçının numarasını ve start zamanını sadece föylerine kaydederler. Yarıştaki gibi 1 dk. arayla start verilir. Sıralama için start listesini mutlaka almış olmaları gereklidir. Sıralamada zaman karnesi uygulaması yoktur. Finish hakemleri de aynı yarıştaki sisteme göre görev yapar ve zaman alırlar.

YARIŞÇILARA YARDIM

Parkur içinde kaza yapan yarışçılara yardım etme yetkisi sadece hakemlerde ve özel kurtarma ekiplerindedir. Bu nedenle kaza yapan yarışçıya yardım ederken ilkyardım esasları göz önünde bulundurulmalı ve gereksiz müdahalelerde bulunulmamalıdır. Ancak, düşen yarışçının motoruna binmesi ve çalıştırması için yardım etmek veya motorunu etap dışında güvenli bir bölgeye çekmesine yardımcı olmak hakemlerin sorumluluğundadır. Bu işlemler sırasında hakemler, yarış görevlerini ihmal edemezler. Tıbbi yardım isteyen bir yarışçı için durumu acilen yarış yönetimine bildirilmesi zorunludur. Kaza yapan yarışçının kaskı **ASLA ÇIKARILMAMALIDIR.**

Hakemin aldığı eğitim ne olursa olsun **TIBBİ MÜDAHALE YAPMASI YASAKTIR.**

PİST

PİST YARIŞLARI

Pist yarışları, açık ve sıcak havalarda, sıcak asfaltta yapılan yarışlar olup, hakemlerin yanlarında mutlaka şapka ve güneş kremi bulundurması gereken yarışlardır.

Pist yarışları, bu yarışlar için özel olarak tasarlanmış, yarışçıların güvenliği için etrafı lastik bariyerlerle çevrelenmiş, pist kenarında asfalt kaçış alanları ve çakıl havuzları bulunan, seyircilerin ve görevlilerin güvenliği için tel örgülerle ayrılmış, asfalt pistlerde düzenlenen ve yarışçıların aynı anda start alarak belirlenmiş tur sayısını en kısa sürede tamamlayanın galip gelmesi esasına dayanan yarışlardır.

HAKEM EL KİTABI

PİST HAKEM NOKTALARI

Hakemler, pit çıkışında, start bölgesinde, start ve finish kulesinde, tur sayımında, bayrak kulelerinde, müdahale noktalarında ve kapalı parkta görev yaparlar.

Pit çıkışında 2 hakem, start bölgesinde en az 6 hakem, tur sayımında 2 hakem, bayrak kulelerinde 2 hakem, müdahale noktalarında en az 2 hakem, kapalı parkta 1 hakem görev yapar. İstanbul Park pistinde en az 110 hakem görev yapmalıdır.

PİST YARIŞLARI İÇİN HAKEM MALZEMELERİ

Kule hakemlerinde; her kulede en az bir adet telsiz, bir set bayrak (çift sarı, kırmızı, mavi, yeşil, sarı-kırmızı çizgili) not defteri, yeterli sayıda kalem ve mutlaka düdük bulunmalıdır.

Müdahale hakemlerinde; her noktada en az bir telsiz, sıcağa dayanıklı bez eldiven, strap (kayış), yangın söndürücü, kireç (yağ kurutucu), fırça bulunmalıdır.

Start bölgesi hakemlerinde; en az dört adet telsiz, start noktası için bir set bayrağa ilave olarak bir kırmızı, bir yeşil bayrak, ISLAK YARIŞ tabelası, START ERTELEME tabelası, 5,3,1 DAKİKA tabelaları, finish noktası için bir set bayrağa

HAKEM EL KİTABI

ilave olarak (siyah, siyah ortası turuncu ve damalı bayrak), yarışçı numara tabelaları, STOP&GO tabelası, kalan tur sayısı tabelası, tur sayım f6y6y, start listeleri bulunmalıdır.

Pit ıkışı hakemlerinde; bir adet telsiz, kırmızı ve yeşil bayrak, STOP&GO tabelası, yangın s6nd6r6c6y, yarışçı kayıt listeleri ve start listeleri bulunmalıdır.

PİT ÇIKIŞI HAKEMİNİN G6REVLERİ

Pit çıkışında yeşil bayrak g6sterilmesi ve yeşil ışık yakılması ile yarışçılar piste pit çıkışından girmek zorundadırlar. Pit ıkışı hakemleri, teknik kontrol sorumlusu ile birlikte, kayıt listesini kontrol ederek yarışçılarının doğru sınıfta piste ıkılmalarını sağlarlar. Teknik kontrolden geçmemiş olan, **6zerinde farklı yarışçı bulunan**, transponder takmamış olan, botu, eldiveni, tek parça deri tulumu uygun olmayan ya da kaskı bağlı olmayan yarışçılarının pitten ıkılmalarına **kesinlikle** izin vermezler.

Pit ıkışı hakemleri motosiklete yapıştırılmış olan teknik kontrol etiketindeki kare kodu okutarak doğru yarışçının olduğunu gerekirse kaskını çıkartarak kontrol etmelidirler.

Hangi sınıfın seansı başlayacaksa sadece o seansın kayıt listesinde bulunan motosikletlerin piste çıkmasına izin verilir, farklı bir sınıftan yarışçının girmesine izin verilmez. Yarış sabahı yapılan ısınma antrenmanlarına yarış start listesinde olmayan, sıralamalarda elenmiş olan yarışçılarının çıkmasına **kesinlikle** izin verilmez.

Antrenman, sıralama ve yarışlar tamamlandığında damalı bayrak sallandığı anda ya da kırmızı bayrakla seanslar durdurulduğunda pit çıkışı kapatılır, hiçbir motosikletin çıkmasına izin verilmez, kırmızı bayrak sabit bir şekilde tutulur ve varsa kırmızı ışık yakılır.

Yarış esnasında STOP&GO cezası verilen bir yarışçı pit alanına girer ve pit çıkışı hakeminin g6sterdiği STOP&GO tabelasının 6n6nde motosikleti çalışır vaziyette 5 saniye durur. Hakemin 5,4,3,2,1 geri sayımı ve “IK” komutuyla birlikte tekrar pitten çıkarak yarışa dahil olur.

HAKEM EL KİTABI

START BÖLGESİ HAKEMLERİNİN GÖREVLERİ

Antrenman ve sıralama seanslarında; start bölgesi hakemleri, start ve finish kulelerinde bayrak hakemi olarak görev yaparlar. Ayrıca finish kulesinde seanslar boyunca Genel Direktör talimatıyla gösterilecek olan siyah ortası turuncu, siyah bayrak ve yarışçı numara tabelalarını gösterirler ve seans sonunda damalı bayrak sallarlar. Start kulesinde ise seanslar devam ederken pite giren yarışçı olursa pit kornasını çalarak, pit yolundaki görevlilerin uyarılmasını sağlarlar.

İstanbul Park pistinde, pit çıkış ışıkları start hakem kulesindeki kontrol panelinden yakıp söndürülmektedir.

Yarış seansında; ısınma turu ve yarış öncesinde bir start hakemi elinde kırmızı bayrakla gridlerin önünde bekler.

HAKEM EL KİTABI

Yarışın ısınma turu öncesinde bir diğer start hakemi 5 DAKİKA, 3 DAKİKA ve 1 DAKİKA tabelalarını gösterir. Üçüncü start hakemi ise start kulesinden yeşil bayrak sallayarak ısınma turunu başlatır. Yarış öncesinde ise bu hakem, gridin önündeki kırmızı bayrak hakeminin pisti terk etmesi ile herhangi bir yarışçı elini kaldırmamış ve startın ertelenmesini gerektirecek herhangi bir sebep oluşmamışsa, 5 kırmızı ışığın söndürülmesi ile startın verilmesini sağlar.

Bir finish hakemi ısınma turu ve yarış öncesinde gridlerin en sonundan tüm motosikletlerin yerini aldığını ve gridlerin arka sıralarının da doğru yerleştiğini teyit edecek olan yeşil bayrağını sallar.

İkinci finish hakemi pist kenarından yarışın kaç tur olduğunu ve kalan tur sayısını tur tabelası ile yarışçılara gösterir. Üçüncü finish hakemi finish kulesine çıkarak kule bayraklarını kullanırken, yarış esnasında diğer iki finish hakemi pist kenarında finish çizgisinde yarışçılara bayrak (siyah, siyah ortası turuncu, damalı) ve tabelaları (STOP & GO, kalan tur) gösterir.

Bunların dışındaki diğer start bölgesi hakemleri ile resmi görevliler start öncesinde motosikletlerin gridlerine yerleşmelerine yardımcı olurlar.

Start verildikten sonra bir motosiklet çalışmama veya stop etme nedeniyle start alamazsa, start bölgesi hakemleri o motosikleti iterek start verebilirler. Bu denemeler sonuç vermiyorsa motosiklet en yakın yerden pit alanına itilmelidir.

TUR SAYIM HAKEMLERİNİN GÖREVLERİ

İki tur sayım hakemi antrenman ve sıralama seanslarında yarışçı numaralarını okuyup takip ederek antrenman yaparlar. Yarışta ise finish çizgisinde birisi motor numarası okuyup diğeri yazmak suretiyle tur sayımı yaparlar.

BAYRAK KULE HAKEMLERİNİN GÖREVLERİ

Bayrak kulelerindeki iki bayrak hakemi yüz yüze bakacak şekilde ve piste yan dönerek, kulede karşılıklı olarak görev yaparlar. Bir hakem sarı bayrakları alıp bir sonraki bayrak kulesine doğru dönerek, giden motorlar yönünde pisti kazalara karşı kontrol ederken, diğer hakem eline mavi ve yeşil bayrağı alıp

HAKEM EL KİTABI

bir önceki bayrak kulesine, gelen motorlara doğru dönerek tur yemek üzere olan yarışçıya mavi bayrak sallar ya da bir önceki kule sarı bayrak sallıyorsa ve kendi kulesinden sonra herhangi bir kaza yoksa yeşil bayrağını sallar. Ayrıca kendisinden önceki kulede sallanan sarı bayrağı ihlal eden yarışçı varsa numarasını tespit ederek telsizden başhakeme bildirir.

Her seans arasında bayrak kule hakemleri pistin kendi sorumluluk bölgesinde kalan kısmını kontrol ettikten sonra temizlik raporu vermelidir.

MÜDAHALE HAKEMLERİNİN GÖREVLERİ

Müdahale hakemleri; yarışçı düşer düşmez telsizden “KAZA ANONSU” yaparak yarışçıya doğru koşmaya başlamalıdır. Hakem, pist kenarında bulunduğu açıklıktaki asfalt yol üzerinden koşmalıdır, çakıl havuzu üzerinden koşmaya çalışması gereksiz yere yorulmasına sebep olur.

Telsizde kaza anonsu her anonstan daha önemlidir ve önceliği vardır. Kaza ile ilgili bilgiler, ikinci bir soruya gerek kalmadan hızlı ve anlaşılır bir şekilde tek seferde anons edilmelidir. **Telsizden ambulans anonsu kesinlikle yapılmaz.**

HAKEM EL KİTABI

Düşen yarışçının yakınına gelene kadar bariyerlere yakın, pistten uzakta olmalı ve piste yaklaşırken, piste paralel değil, dik olarak yaklaşmalıdır.

Kaza yapan motora yaklaşırken ve müdahale ederken yüzü her zaman tehlikeye karşı piste gelen motorlara bakmalıdır. Bir müdahale hakemi devamlı olarak gelen motosikletlere bakmalı ve tehlike anında diğer hakemleri uymalıdır.

UNUTMAYIN! Eğer pistte bir noktada kaza olmuşsa hemen ardından aynı yerde ikinci bir kaza olma ihtimali çok yüksektir !!!

Kaza; yarışın devam etmesini engellemiyorsa, yarışçı ve motosiklet pist dışında ise müdahale hakemi sakın bir şekilde ve panik olmadan, düşmenin etkisiyle anlık olarak yarışçının kendinden geçebileceğini ve şok halinde olabileceğini de göz önünde bulundurarak, **öncelikle** kendine gelen yarışçıdan durumunu öğrenir ve telsizden başhakeme bildirir.

Amacımız; motosiklet ve yarışçı parkur kenarında güvenli bir bölgede ise yarışı durdurmadan devam ettirmek eğer yarışçı kendinde ve yürüyebiliyorsa **bir an önce** motosikleti ve yarışçıyı bariyerlerin arkasına güvenli bir alana almak olmalıdır. Kaza anında öncelikle yarışçıya gitmeliyiz ve kesinlikle motosiklete binmiyoruz ya da çalıştırmıyoruz.

Eğer yarışçı devam etmek istiyorsa motosikleti yerden kaldırıyoruz ve yarışçının çalıştırmasına sadece motosikleti tutarak yardım ediyoruz.

Her seans arasında müdahale hakemleri pistin kendi sorumluluk bölgesinde kalan kısmını kontrol ettikten sonra temizlik raporu vermelidir.

HAKEM EL KİTABI

KAPALI PARK HAKEMİNİN GÖREVLERİ

Her yarış sonunda kapalı park hakemi, teknik kontrol sorumlusu ile birlikte ilk üç motosikletin önceden hazırlanan kapalı parkta 30 dakika süre ile kalmalarını temin eder. Bu süre geçici sonuçların açıklanması ile başlar, itirazların bu 30 dakika içerisinde yapılması gerekir. İlk yarışta itiraz edilen motosiklet, ikinci yarışa kadar kapalı parkta kalacaktır.

Yarışçılar kapalı park kapısında motosikletlerini stop edecek ve motosikletlerinden inerek kapalı parka gireceklerdir. Kapalı park içinde motosiklet çalıştırmak yasaktır. Kapalı park içinde kimsenin bulunmasına izin verilmez.

ANTRENMANLAR VE SIRALAMA TURLARI

Yarış programında belirtilen zamanlarda serbest antrenman yapılabilir. Yarışçıların program haricinde ve kendi sınıfı dışında antrenmanlara çıkması yasaktır.

Resmi antrenmanlar süresince yarışçıların piste sadece kendi adına teknik kontrolden geçmiş asıl ve yedek motosikleti ile girmelerine izin verilir.

Yarış günü sabahı resmi programa göre tüm sınıflara, ısınma antrenmanı süresi verilir. Sıralama turlarında elenmiş ve yarış start listesinde olmayan yarışçılar ısınma antrenmanına çıkamazlar.

Antrenmanlar programda ilan edilen zamanda, direktör onayıyla ve başhakemin talimatıyla, pit çıkışında yeşil bayrak ve yeşil ışık gösterilmesi ile başlar. Eğer pistte sorumluluk bölgelerinde yarışmaya engel herhangi bir sorun yoksa tüm bayrak kulelerinde 2 dakika boyunca yeşil bayrak sallanır.

Her durumda yarışçıların, piste çıkarken, pit çıkışının sağında bulunan beyaz **güvenlik çizgisi bitene kadar çizginin solunda kalmaları zorunludur**. Antrenman süresi boyunca yarışçılar diledikleri kadar pite girip çıkabilirler.

Antrenman süresinin bitiminde Direktör talimatıyla finish çizgisinde damalı bayrak sallanır, pit çıkışı kırmızı bayrak ve kırmızı ışıkla kapatılır. Antrenman bitiminde yarışçılar, kalan turunu tamamlayıp pite dönerler.

HAKEM EL KİTABI

Sıralama antrenmanları, yarış startında gridlere yerleşim sırasını belirlemek amacıyla programda belirtilen sürede yapılır. Sıralama antrenmanı süresince yarışçılar diledikleri kadar tur atabilirler, attıkları her tur zamanı motosikletlerine takılı olan transponder aracılığıyla kaydedilir.

Sıralama antrenmanlarında hakemlerin yapacağı uygulamalar, serbest antrenmanlarla aynıdır.

SÜPERMOTO

SÜPERMOTO YARIŞLARI

Süpermoto yarışları, tıpkı pist yarışlarında olduğu gibi, açık ve sıcak havalarda, sıcak asfaltta (asfalt+toprak olabilir) yapılan yarışlar olup, hakemlerin yanlarında mutlaka şapka ve güneş kremi bulundurması gereken yarışlardır.

Süpermoto yarışları, bu yarışlar için özel olarak tasarlanmış, yarışçıların güvenliği için etrafı lastik bariyerlerle çevrelenmiş, pist kenarında asfalt kaçış alanları ve çakıl havuzları bulunan, seyircilerin ve görevlilerin güvenliği için tel örgülerle ayrılmış, asfalt pistlerde düzenlenen ve yarışçıların aynı anda start alarak belirlenmiş tur sayısını en kısa sürede tamamlayanın galip gelmesi esasına dayanan yarışlardır.

SÜPERMOTO HAKEM NOKTALARI

Hakemler, pit çıkışında, start/finish kulesinde, tur sayımında, bayrak kulelerinde, müdahale noktalarında ve kapalı parkta görev yaparlar.

Pit çıkışında 2 hakem, start bölgesinde en az 4 hakem, tur sayımında 2 hakem, bayrak kulelerinde 2 hakem, müdahale noktalarında en az 2 hakem, kapalı parkta 1 hakem görev yapar. Uşak ve Körfez pistlerinde minimum 35 hakem görevlendirilir.

HAKEM EL KİTABI

SÜPERMOTO YARIŞLARI İÇİN HAKEM MALZEMELERİ

Kule hakemlerinde; her kulede en az bir adet telsiz, bir set bayrak (sarı, kırmızı, mavi, yeşil, sarı-kırmızı çizgili ve medikal) not defteri, yeterli sayıda kalem ve **mutlaka düdüğ bulunmalıdır**.

Müdahale hakemlerinde; her noktada en az bir telsiz, sıcağa dayanıklı bez eldiven, strap (kayış), yangın söndürücü, kireç (yağ kurutucu), fırça bulunmalıdır.

Start/finish noktası hakemlerinde; en az iki adet telsiz, start için bir set bayrağa ilave olarak iki kırmızı, bir yeşil bayrak, ISLAK YARIŞ tabelası, START ERTELEME tabelası, 4,2,1 DAKİKA tabelaları, finish için ise (siyah, siyah ortası turuncu ve damalı bayrak), yarışçı numara tabelaları, STOP&GO ve CEZA 20 tabelaları, kalan tur sayısı tabelası, tur sayım föyü, start listeleri bulunmalıdır.

Pit çıkışı hakemlerinde; bir adet telsiz, kırmızı ve yeşil bayrak, STOP&GO tabelası, yangın söndürücü, yarışçı kayıt listeleri ve start listeleri bulunmalıdır.

SÜPERMOTO YARIŞLARINDA HAKEMLERİN GÖREVLERİ

Pit çıkışı, start/finish noktası, tur sayımı hakemleri, kapalı park hakemleri ile bayrak kule ve müdahale hakemlerinin görevleri pist yarışındaki hakemlerin görevleri ile aynıdır.

HAKEM EL KİTABI

Start/finish hakemlerinin kullandığı CEZA 20 tabelası ile start prosedüründe süpermoto yarışlarında bazı farklı uygulamalar vardır. Yarışta, STOP&GO cezası alan bir yarışçıya bu cezanın uygulanması mümkün değil ise bu tabelanın yerine yarışçı numarası ile birlikte CEZA 20 tabelası gösterilir. Bu tabela; yarış sonunda yarışçının toplam zamanına 20 saniye ceza ilave edileceği anlamına gelir.

Süpermoto yarış seansında; ısınma turu ve yarış öncesinde bir start hakemi elinde kırmızı bayrakla gridlerin önünde bekler. Yarışın ısınma turu öncesinde bir diğer start hakemi 4 DAKİKA, 2 DAKİKA ve 1 DAKİKA tabelalarını gösterir. Üçüncü start hakemi ise gridlerin arasından geçerek çift kırmızı bayrak sallayarak ısınma turunu başlatır. Yarış öncesinde ise bu hakem, gridin önündeki kırmızı bayrak hakeminin pisti terk etmesi ile herhangi bir yarışçı elini kaldırmamış ve startın ertelenmesini gerektirecek herhangi bir sebep oluşmamışsa, 5 kırmızı ışığın söndürülmesi ile startın verilmesini sağlar.

Bayrak kule hakemlerinin kullandıkları bayrakların anlamları ve kullanılma amaçları, pist yarışlarındaki bayraklarla aynıdır sadece süpermoto yarışlarında motokros yarışlarında olduğu gibi medikal bayrak kullanılmaktadır.

ANTRENMANLAR VE SIRALAMA TURLARI

Antrenman ve sıralama turlarındaki kurallar ve hakem uygulamaları pist yarışlarındaki ile aynıdır.

SÜPER ENDURO

SÜPER ENDURO YARIŞLARI

Süper Enduro yarışları; doğal veya yapay unsurlardan (toprak, kum vb.) yapılmış bir parkurda enduro motosikletlerinin kullanıldığı yarışlar olup, sıcak havalarda hakemlerin yanlarında mutlaka toz maskesi, şapka ve güneş kremi bulundurması, yedek su ve yiyecek bulundurması, yağmurlu havalarda ise yağmurluk ve su geçirmeyen botlar giyilmesi gereken yarışlardır.

Süper Enduro parkurlarında, enduro parkurlarında bulunanlara benzer, çeşitli, çoğunlukla doğal malzemelerden yapılmış engeller (taşlar, ağaç gövdeleri vb.) yer alır.

Süper Enduro yarışları, 500-600 metre uzunluğunda ve enduro motosikletleri ile geçilebilecek engellerle hazırlanmış, ekstrem test etaplarına benzer özellikleri bulunan parkuru, toplu start alarak yarışılan ve belirlenen dakika+tur sayısını en kısa sürede tamamlayanın kazandığı yarışlardır.

HAKEM EL KİTABI

SÜPER ENDURO HAKEM NOKTALARI

Hakemler; bekleme hattında, start noktasında, bayrak kulelerinde, müdahale noktalarında, tur sayımında, finish noktasında, kapalı park alanında görev yaparlar.

Süper Enduro yarışlarında hakem noktaları, yarış öncesinde hakemlerin güvenliğine önem verilecek şekilde parkurda Genel Direktör ve Başhakem tarafından tespit edilecektir. 1 başhakem, bekleme hattında 2 hakem, start noktasında 2 hakem, tur sayımında 2 hakem, finish noktasında 2 hakem, kapalı parkta 1 hakem olmak üzere ve parkurun büyüklüğüne göre, hakemlerin parkurun her noktasına hakim olabilmelerini sağlayacak şekilde yeterli sayıda bayrak hakemleri ve müdahale hakemi görev yapar. Parkurun büyüklüğüne göre, en az 20 hakem görevlendirilir.

SÜPER ENDURO YARIŞLARI İÇİN HAKEM MALZEMESİ

Antrenmanlarda ve yarışlarda kullanılmak üzere yeterli sayıdaki hakem kulesinde birer adet sarı, kırmızı ve mavi bayrak bulunmalıdır.

HAKEM EL KİTABI

Her bayrak ve müdahale hakem noktası için birer adet telsiz, tur sayımı için yeterli sayıda tur sayım föyü, startta kullanılmak üzere 1 adet yeşil bayrak, 1 adet kırmızı bayrak ile 15 saniye ve 5 saniye tabelaları gereklidir.

Başhakemin yarış süresini takip etmesi için 1 adet kronometre, finish hakemleri için sarı, kırmızı ve mavi bayrağa ilave olarak damalı ve siyah bayrak, yarışçı numara tabelaları ile +1 TUR tabelaları bulunmalıdır.

Bekleme hattına yarış saatini gösteren bir dijital saat ile finish noktasına kalan süreyi gösteren dijital saat konulmalıdır.

HAKEMLERİN GÖREVLERİ

Bayrak hakemlerinin görev yapacağı kuleler, Genel Direktör ile Başhakemin antrenmanlar öncesi parkuru gezerek yaptıkları tetkikler sonucunda, özellikle parkurda bulunan rampalar ile yarış anında kaza olabilecek sert viraj bölgeleri göz önünde bulundurularak tespit edilir. Bayrak hakem kuleleri, bir önceki ve bir sonraki hakem kulesini ve parkurun her noktasını görebilecek şekilde yerleştirilmelidir. Aynı zamanda hakemlerin yerleri belirlenirken, yarışçıların hakemleri görebilecekleri yerler seçilmelidir.

Sarı, kırmızı ve mavi bayrağın bulunduğu hakem kulesinin sorumluluk bölgesi, yarış akış yönüne göre, bulunduğu nokta ile kendisinden bir sonraki bayrak hakem kulesinin bulunduğu yere kadar olan bölgedir.

Antrenman ve yarış esnasında bayrak hakemleri, kendi sorumluluk bölgelerinde herhangi bir yarışçının, düşmesi ya da motosikletin arızalanması ve benzeri nedenlerle durması ile birlikte sarı bayrak sallayarak, gelen yarışçıları tehlikeli durumdan haberdar eder. Aynı zamanda telsiz ile başhakeme, kule numarası, yarışçının ve parkurun durumu ile motosikletin numarası hakkında bilgi verir.

Müdahale hakemleri, sorumluluk bölgesinde düşen yarışçının çalıştırması için motosikletini sadece kaldırarak ve tutarak yardım edebilirler.

Eğer yarışçı şiddetli bir şekilde düşmüşse hemen yarışçının yanına gidilir. İlk önce telsiz ile başhakeme, müdahale numarası, yarışçının ve parkurun

HAKEM EL KİTABI

durumu ile motosikletin numarası hakkında bilgi verilir. Kesinlikle ambulans anonsu yapılmaz. Zaten yarışçı veya motosiklet parkur üzerinde ve tehlikeli bir noktada yatıyorsa Genel Direktör tarafından kırmızı bayrak anonsu yapılarak seans durdurulur.

Kaza; yarışın devam etmesini engellemiyorsa, müdahale hakemi sakın bir şekilde ve panik olmadan, düşmenin etkisiyle anlık olarak yarışçının kendinden geçebileceğini ve şok halinde olabileceğini de göz önünde bulundurarak, kendine gelen yarışçıdan durumunu öğrenir ve telsizden başhakeme bildirir.

Amacımız; motosiklet ve yarışçı parkur kenarında güvenli bir bölgede ise yarışı durdurmadan devam ettirmek eğer yarışçı için medikal müdahale gerekiyorsa servis yolundan medikal ekibi kaza bölgesine göndererek yaralı yarışçıya müdahale edilmesini sağlamaktır.

Bayrak hakemleri ayrıca tur bindirmeler esnasında mavi bayrağı kullanırlar. Mavi bayrak için hakemler, antrenmanlar esnasında motor numaralarını ezberlemeli ve yarışlar esnasında da her sınıfta tur saymalı ve gerektiği anda tur yiyen her yarışçıya mavi bayrak sallamalıdır.

HAKEM EL KİTABI

Mavi bayrak tur yiyen yarışçıya sallanır ve arkasından gelen bir veya daha fazla yarışçının kendisine tur bindireceği bildirir.

Bayrak hakemleri, antrenman, sıralama ve yarış esnasında, düşen ya da durmak zorunda kalan yarışçılara yardım amaçlı olarak görev yerlerini kesinlikle terk edemezler, bayrak sallamayı kesinlikle bırakamazlar.

Finish noktasında görevli hakemler antrenman ve sıralamalarda belirlenen sürenin tamamlanması sonunda damalı bayrak sallayarak seansı sonlandırır. Yarışlarda ise sürenin tamamlanmasının ardından önce yarışın liderine arkasından tüm yarışçılara +1 TUR tabelasını gösterir ve bir sonraki tur liderden itibaren damalı bayrak sallanır.

Eğer lider damalı bayrağa bir motosikletin hemen arkasında geliyorsa damalı bayrak sallanırken tur yiyen yarışçıya aynı anda mavi bayrak gösterilir.

TUR SAYIM HAKEMİNİN GÖREVLERİ

Tur sayım hakemleri finish noktasında görev yapar. Hakemler tarafından antrenmanlardan önce, yarışçı kayıt listeleri ve tur sayım föyleri yarış sekreterliğinden alınır. Föylere hangi gün hangi sınıf olduğu ve seansın başlangıç saati yazılır. Yarış startı verildiği andan itibaren tur sayım hakemleri, finish çizgisini geçen motosikletlerin numaralarını ve kaçınıcı turu bitirdiklerini föylerine kaydederler. Yarışa başlayan sınıfın yarış süresi boyunca finish

HAKEM EL KİTABI

çizgisini geçen sayıda motosiklet numarası ve tur sayısı yazılır ve devamında +1 turları da kaydedilir. Yarış sonuçları ve hangi motosikletin kaç tur attığı bu föyler aracılığı ile tespit e dilip yarış sonuçları ilan edilir.

ANTRENMANLAR VE SIRALAMA TURLARI

Resmi antrenmanlar süresince yarışçıların parkurda sadece kendi motosikletleri ile dolaşmalarına izin verilir. Antrenman turlarında toplu start yasaktır. Ancak, organizasyon gerekli gördüğü hallerde deneme amaçlı toplu start çalışması yaptırabilir. Dışarıdan yardım almak kadın sınıfı hariç kesinlikle yasaktır.

Resmi programa göre belirtilen zamanlarda serbest antrenman yapılabilir. Belirlenen saatler dışında parkura girmenin cezası diskalifiyedir.

Süper Enduro yarışlarında programda ön görülmediği ve brifingde duyurulmadığı sürece yarışçılar tarafından start antrenmanı yapılmayacaktır. Programda ön görüldü ise belirtilen süre kadar gerçekleştirilir. Bu sırada parkur genel antrenmana kapatılır. Start kapısı kullanımı ve toplu start yasaktır. İlgili sürenin bitimi ile parkurun tamamı sıralama antrenmanı için açılarak programa devam edilir.

Tüm Sıralama Antrenmanlarında transponder cihazları ile yarışçılara ait zaman kayıtları alınır. Sıralama antrenmanlarından en az birine mazeret belirtmeksizin katılmayan yarışçılar start alamazlar.

YARIŞ

Toplu start için yarışçılar bekleme hattından sıralama sonuçlarına göre sırayla start kapısına çağırılırlar. Bekleme hattı start saatinden 10 dk. önce açılır, 5 dk. önce kapanır. Sırası gelen yarışçı start hakeminin denetiminde start demirinin arkasında yerini alır. Bekleme alanında enduro/kros botu, pantolonu, uzun kollu jersey, koruma ve eldiven kullanılması; vizör, ayna, siperlik, plaka vb. yarış dışı unsurların çıkarılmış olması gerekmektedir.

Toplu start için start kapısı kullanılır. Start kapısı elle kumanda edilir ve geriye düşebilir şekilde olup, açık haldeyken üstünden motorlar kolayca geçebilir.

HAKEM EL KİTABI

Bütün yarışçılar start kapısına dizildikten sonra start hakemi tarafından yeşil bayrak yarışçılara hazır oldukları teyidini almak için gösterilir. Bunun ardından yarışçılara, direktör talimatıyla önce 15 saniye, sonra 5 saniye tabelaları gösterilir ve 5-10 saniye içerisinde kapı düşürülerek yarış başlatılır.

Eğer start kapıları yanlışlıkla düşmüşse ya da arızalanmışsa ve düşürülemezse veya kapılar düşmeden hareket eden ve kapının üzerinden geçen yarışçılar varsa start hakemi kırmızı bayrağını sallar. Bu sırada start düzlüğünün sonundaki hakem de kırmızı bayrağını sallayarak yarışçıları uyarır ve yarışçılar yeni start için start bekleme alanına geri dönerler. Yeni start mümkün olan en kısa sürede verilir.

Her sınıfta her yarış etabı sonrasında ilk üçe giren yarışçıların motosikletleri 5 dakika boyunca itiraz süresi sonuna kadar kapalı parka alınır.

HAKEM EL KİTABI

MXGP

MXGP YARIŞLARI

MXGP yarışları; Afyonkarahisar ilinde, açık havada, tozlu ve toprak motokros parkurunda düzenlenen yarışlar olup, sıcak havalarda hakemlerin yanlarında mutlaka toz maskesi, şapka ve güneş kremi bulundurması, yağmurlu havalarda ise yağmurluk ve su geçirmeyen botlar giyilmesi gereken yarışlardır.

Motosikletler toprak, kum, çamur karakterli düzeltilmiş, taşsız zeminler üzerinde yarışır. **Eğer yarışlar esnasında toprak altından taşlar yüzeye çıkmışsa, seans arasında mutlaka hakemler tarafından toplanmalıdır.**

MXGP HAKEM NOKTALARI

Hakemler; pit girişinde, pit çıkışında, goggle lane çıkışında, bayrak kulelerinde, müdahale noktalarında ve finish noktasında görev yaparlar.

MXGP yarışlarında; 1 başhakem, 4 hakem direktör kulesinde görevli, 2 hakem pit girişi, 2 hakem pit çıkışı, 1 hakem goggle lane çıkışı, finish noktasında 5 hakem ve parkurun büyüklüğüne göre, hakemlerin parkurun her noktasına hakim olabilmelerini sağlayacak şekilde 60 tane sarı bayrak, 5 tane mavi bayrak ve 40 müdahale hakemi olmak üzere toplamda en az 120 hakem görev yapar.

HAKEM EL KİTABI

MXGP YARIŞLARI İÇİN HAKEM MALZEMESİ

Antrenmanlarda ve yarışlarda kullanılmak üzere 24 sektörlerdeki her bayrak hakeminde birer adet sarı ve medikal bayrak ile mavi bayrak kulelerinde sadece bir adet mavi bayrak bulunmalıdır.

Her bayrak ve müdahale hakem noktası için birer adet telsiz, tur sayımı için yeterli sayıda tur sayım föyü, startta kullanılmak üzere 1 adet yeşil bayrak, 1 adet kırmızı bayrak ile 15 saniye ve 5 saniye tabelaları gereklidir.

Başhakemin yarış süresini takip etmesi için 1 adet kronometre, finish hakemleri için sarı, medikal, kırmızı ve mavi bayrağa ilave olarak damalı ve siyah bayrak, yarışçı numara tabelaları ile +1 ve +2 tur tabelaları bulunmalıdır.

Bekleme hattına yarış saatini gösteren bir dijital saat ile finish noktasına kalan süreyi gösteren dijital saat konulmalıdır.

MXGP HAKEMLERİNİN GÖREV YERLERİ

Bayrak hakemlerinin ve müdahale hakemlerinin görev yapacağı sektörler ve hakem sayıları, Yarış Direktörü ile Başhakemin antrenmanlar öncesi parkuru gezerek yaptıkları tetkikler sonucunda, özellikle parkurda bulunan rampalar

HAKEM EL KİTABI

ile yarış anında kaza olabilecek sert viraj bölgeleri göz önünde bulundurularak tespit edilir.

Bayrak hakem kuleleri, bir önceki ve bir sonraki hakem kulesini ve parkurun her noktasını görebilecek şekilde yerleştirilmelidir. Aynı zamanda hakemlerin yerleri belirlenirken, yarışçıların hakemleri görebilecekleri yerler seçilmelidir.

MXGP BAYRAK HAKEMLERİNİN GÖREVLERİ

1. ÖNCE EMNİYET:

- Kendi güvenliğiniz her şeyden önemlidir.
- Hakem noktanıza vardığınızda, etrafınızı kontrol edin ve güvenliğiniz için gerekli tüm önlemlerin alındığından emin olun.
- Sizi rahatsız eden bir durum varsa, Yarış Direktörüne veya Başhakeme durumu bildirin ve endişeleriniz giderilene kadar yerinizi almayın.
- Görevinizi yapmak için rahat değilseniz, lütfen bunu Başhakeminize iletin.
- Risk almayın. Kendi güvenliğinizden siz sorumlusunuz.

HAKEM EL KİTABI

2. SEANS ÖNCESİ HAZIRLIKLAR:

- Eğer hazırsa öncelikle yarış programı ve yarışçı listesini yanınıza alın.
- Hakem yeleşinizi, bayrakları, kaskınızı ve diğer koruyucu ekipmanlarınızı teslim alın. Kask verilmiş ise mutlaka takın.
- Görevlerinizin neler olduğunu Yarış Direktörü veya Başhakemden öğrenin. Eğer görevinizin ne olduğundan tam olarak emin değilseniz, mutlaka sorun.
- Tüm seanslardan önce tam zamanında görev yerinizde olun.

3. PARKUR İÇERİSİNDEKİ KURALLAR VE DAVRANIŞLAR:

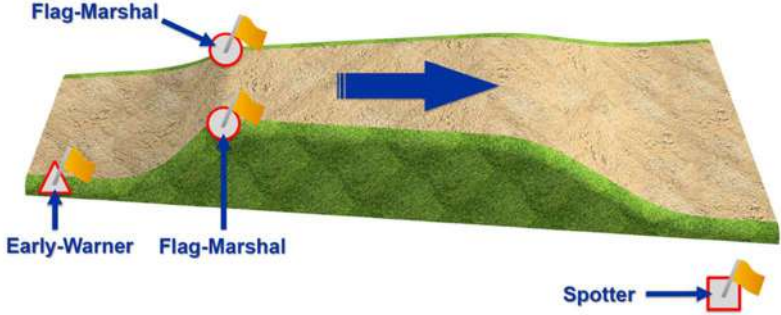
- Motosikletler parkur üzerindeyken, siz de mutlaka ayakta olmalısınız.
- Sandalyelerinizi seans aralarında kullanabilirsiniz. Ancak seans devam ederken sandalyeleriniz katlanıp, kenara kaldırılmalıdır.
- Parkur üzerinde yerleştirildiğiniz konumunuzu değiştirmeyin. Parkurun sadece kendi hakem noktanızdan bir sonraki hakem noktasına kadar olan kısmından sorumlusunuz.
- Tüm hakemler antrenman seanslarının veya çıkış turunun başlamasından en geç 15 dakika önce görev yerlerinde hazır olmalıdırlar.
- Serbest antrenmanların ve ısınma turlarının ilk 5 dakikası boyunca tüm kulelerden sabit sarı bayrak gösterilecektir. Ayrıca; her yarışa çıkış turunda 1 tam tur boyunca sabit sarı bayrak gösterilecektir.
- Motosikletler parkur üzerindeyken; sigara içmek, şemsiye, telsiz dışında kulaklık, cep telefonu ve kamera kullanmak kesinlikle yasaktır.
- Görev başında alkol tüketmek kesinlikle yasaktır.
- Resmi görevli olarak tarafsız olmalısınız. Herhangi bir yarışçı lehine veya aleyhine tezahürat yapmanız yasaktır.
- Sadece Başhakem ve Yarış Direktörü hakem kulenize gelebilir.
- Kibarca; fotoğrafçıların, takım elemanlarının veya yarışçıların kulenizden uzaklaşmalarını isteyebilirsiniz. Eğer uzaklaşmazlarsa Başhakeminize bilgi verin.

HAKEM EL KİTABI

- Son yarışın bitmesinin ardından 30 dakika boyunca hiç bir hakem parkuru terk etmemelidir.

• Marshaling on big jumps

4. KAZA ANINDA YAPILACAKLAR:

- Kaza anında bayrak hakemleri yerlerinden ayrılmamalıdır. Düşen yarışçıya yardım edecek kişi müdahale hakemleridir.
- Eğer yarışçı yaralanmışsa ve yerde yatıyorsa, hem yarışçıyı hem de sağlık ekibini korumak için bariyer olarak kaza yapan motosikleti kullanın.
- Büyük rampalarda görevli hakemler arasında iletişim kusursuz olmalıdır. Rampa çıkışındaki kaza anında iletişim sırası; Gözcü Hakem (Spotter) => Bayrak Hakemi (Flag Marshal) => Erken Uyarı Hakemi (Early Warner) şeklinde olmalıdır ve aynı rampadaki tüm hakemler aynı bayrağı sallamalıdır.
- Eğer kaza rampayı çıkamadan rampanın girişinde, hemen erken uyarı hakemini geçince olmuşsa **sadece** erken uyarı hakemi sarı bayrak sallayacaktır.

HAKEM EL KİTABI

- Eğer kaza rampanın üstünde olmuşsa erken uyarı hakemi ile birlikte rampa üzerindeki bayrak hakemleri de sarı bayrak sallayacaktır.
- Eğer rampa çıkışında kaza olmuşsa, gözcü hakeminin (Spotter) sarı bayrak sallaması ile hem rampa üstündeki hem de erken uyarı hakemi hep birlikte sarı bayrak sallayacaklardır.
- Eğer kaza yapan ya da motosikleti arızalanan yarışçı parkurun içinde ama kenarındaysa, yarışın akışını engellemiyor ve tehlike yaratmıyorsa sabit sarı bayrak gösterilmelidir. Sabit sarı bayrak ceza gerektirmediğinden, sabit kullanılması gereken hallerde sallanmamasına dikkat edilmelidir.

5. DOĞRU BAYRAK KULLANIMI:

- Sabit Sarı Bayrak: Alt köşesinden tutarak bayrak parkura 90° olacak şekilde yarışçılara gösterilmelidir.
- Sallanan Sarı Bayrak: Büyük bir kaza anında, şiddetli bir şekilde havada sekiz çizecek şekilde sallanmalıdır.
- Medikal Bayrak: Bu bayrak yalnızca sağlık ekibi parkur üzerinde yaralı bir yarışçıya müdahale ederken sekiz çizecek şekilde sallanmalıdır.
- Bayrakları kullanmadığınız zamanlarda, sallanmayacak ve yarışçılar tarafından görülemeyecek şekilde toplayıp muhafaza ediniz.

MEDİKAL BAYRAK KULLANIMI: MXGP yarışlarında kaza yapan bir yarışçıya parkur üzerinde bir medikal müdahale yapılıyorsa medikal bayrak sallanır.

HAKEM EL KİTABI

Medikal bayrak sabit tutulmaz SALLANIR. Medikal müdahale rampanın çıkışında yapılıyorsa o sektördeki tüm hakemler medikal bayrak sallamalıdır.

Rampa çıkışında kaza olduktan sonra sektördeki tüm hakemler sarı bayrak sallamaya devam ederken sağlık ekibi gelip parkur üzerindeki yaralı yarışçıya müdahale ederken tüm sektör aynı anda medikal bayrak sallamaya başlamalıdır.

Kaza yapan motosikleti müdahale hakemleri parkur dışına çıkarmak yerine yerde yatan yarışçıyı, kendilerini ve sağlık ekibini korumak amacıyla gelen motosikletler tarafında parkur üzerinde bırakmalıdırlar.

Parkurda ciddi bir kaza yaşandığı durumlarda ve sağlık ekibi parkur üzerinde çalışırken birden fazla bayrak sektörünü içine alacak şekilde "HUNİ SİSTEMİ" ne geçilebilir. Huni sistemi yarışı durdurmadan bu sorunun çözülmesine ve bu bölgeyi geçince tekrar yarış hızına çıkılarak yarışın devam ettirilmesine fırsat verir.

Huni sisteminde ilk sektörde **sabit sarı bayrak** gösterilir. Bu bayrak yarışçıları önlerine çıkacak sorun için uyarır, yarışmaya devam edebilirler ve birbirlerini geçebilirler.

Daha sonraki sektörde **sarı bayrak** kocaman bir sekiz çizerek ve canlı bir şekilde sallanır. Bu, yarışçılara kazanın ne kadar ciddi olduğunu gösterir.

HAKEM EL KİTABI

Üçüncü olarak **medikal bayraklar sallanır**. Medikal bayraklar, sağlık ekiplerinin hemen ileride parkurda ve yerde yatan yaralı bir yarışçının başında olduklarını gösterecektir.

Son olarak kaza bölgesinin bittiği noktada **yeşil bayrak sallanır**. Yeşil bayrağı geçene kadar yarışamayan yarışçılar, yeşil bayrağı geçtikten sonra yarış hızına çıkabilirler ve yarışmaya devam edebilirler.

HAKEMLİKLE İLGİLİ DİĞER ÖNEMLİ BİLGİLER

Motosiklet yarışlarında hakemlik; özellikle motosiklet yarışlarının doğası gereği yüksek dikkat, bilgi, beceri ve enerji gerektiren tehlikeli bir görevdir. Yarışçılara en yakın noktada ve en önemli noktalarda sadece Motosiklet Hakemleri görev yapabilmektedirler.

Yarışların yoğun ilgi görmesi nedeniyle özellikle yarış sınıflarının fazlalığı ve seyirci ilgisi kimi zaman hakemleri zorlamaktadır. Yarışlar, hafta sonlarında yoğun bir programla gerçekleştirilmekte ve sabahın erken saatlerinde başlayıp kimi durumlarda hava kararana kadar devam edebilmektedir.

Motosiklet yarışlarına olan ilginin her geçen yıl artması nedeniyle sezon içinde hemen her hafta sonu motosiklet yarışları düzenlenmektedir. Bu da her türlü hava şartlarında yarış yapıldığı anlamına gelmektedir. Özellikle hakemlerin yarış etkinliği boyunca değişik nokta ve görevlerde bulunduğu dikkate alındığında sıcak, yağmur, rüzgâr, soğuk ve kar gibi olumsuz hava koşullarına hazırlıklı olunmalıdır.

Motosiklet yarışları çok büyük organizasyonlar olup ekiplerin haftalar süren yoğun uğraşları ile gerçekleştirilmektedir. Özellikle yarışlar sırasında çok hızlı akan tempo içinde organizasyonda istenmeyen aksaklıklar yaşanması muhtemeldir. Bu anlamda hakemlerin bireysel olarak organizasyonların eksikliklerine karşı önlem almaları gerekmektedir.

Unutulmamalıdır ki Federasyon, organizatör kulüpler ve hakemler bir yarış organizasyonu için aynı amaçla, birlikte çalışan ve birbirlerinin eksiklerini

HAKEM EL KİTABI

tamamlamaları gereken bir ekiptir. Bu sebeple özellikle kişisel ihtiyaçların tümüyle organizasyon tarafından karşılanması her zaman olası olamamaktadır. Asgari düzeyde planlanan ihtiyaç hazırlıkları hakemlerin kişisel ihtiyaçlarına kimi zaman yeterli cevap verememektedir. Ancak en az 15 hakemin (bazen 120 hakemin) ve 100'e yakın organizasyon görevlisinin çalıştığı yarışlarda belli bir ortak disiplin ve planın uygulanması zorunludur.

Hakemler, organizasyon tarafından karşılanması beklenen ihtiyaçları konusunda her yarışta temkinli olmalı, yetersiz kalabileceğini aklında tutmalı ve yarış görevine gelirken yanlarında aşağıda belirtilen malzemeleri getirmeleri tavsiye edilir:

- Hava koşullarına uygun yedek kıyafet (t-shirt, yağmurluk, eldiven, şapka, bere, çorap, ayakkabı vs.)
- En az 1 litre yedek su ve diğer içecekler (meyve suyu, ayran vs.)
- Verilecek olan kumanyaya ek olarak yiyecek (meyve, bisküvi, kraker, çikolata, sandviç vs.)
- Yedek tükenmez kalem, kâğıt, not defteri
- Aralarda dinlenmek için portatif tabure
- Güneş gözlüğü
- Kullanması gereken ilaçların yanı sıra ağrı kesici, yara merhemi vs.
- Güneş kremi, el ve dudak nemlendirici kremler
- Tercihen kronometreli kol saati
- Cep telefonu (bataryası mutlaka dolu olmalı)

HAKEM EL KİTABI

Bu ve benzeri malzemeler, hakemlerin kişisel ihtiyaçlarına göre değişiklik gösterebilmekle beraber, sağlıklı ve keyifli bir görev yapmak için önemli olduğunu hatırlatmak isteriz.

YARIŞ HAKEM MALZEMELERİ

Yarışlarda hakemlerin kullanımına tahsis edilen her türlü yarış malzemesinin imza karşılığında, teslim alındığı gibi sağlam ve çalışır vaziyette teslim edilmesi gereklidir. Telsiz, kulaklık, kronometre, bayrak, tabela vs. yarış ekipmanlarının her hafta devamlı kullanılması zorunlu olup uzun süreli dayanımları için hakemlerin bu ekipmanları dikkatli kullanmaları gereklidir.

HAKEM EL KİTABI

YARIŞLARDA TELSİZ KULLANIMI

Yarışlarda, yarış yönetimi ile yarış akışı hakkında bilgi alan ve bilgi veren hakemlerin arasındaki en pratik ve en hızlı iletişim telsizlerdir. Enduro ve İstanbul Park pist yarışları dışında kullanılan tüm telsizler 3 km kapsama alanlı el tipi cihazlardır. Enduro ve pist yarışlarında çok geniş bir alanda yarış yapılması nedeniyle röle sistemine dâhil olan telsizler kullanılmaktadır.

Telsiz kullanan her hakem kulaklık takmak zorundadır. Hem acil yapılan anonsları tek seferde duyabilmek hem de telsiz konuşmalarının yarışçı ve yakınları tarafından duyulmasını engellemek için kulaklık kullanımı şarttır.

Yarışlardan önce teslim alınan telsizlerde ilk olarak bataryasının tam dolu olup olmadığı ve kulaklıkların çalışıp çalışmadığı kontrol edilmelidir. Ayrıca yarış sırasında hangi kanalı kullanacağınızı mutlaka başhakemden öğrenmeli ve telsizi aldığınız anda açarak bu kanala ayarlamalısınız.

Telsizi teslim aldıktan hemen sonra kısa cihaz deneme anonsu yapılmalı ve çalıştığı kontrol edildikten sonra görev noktasına gidilmeli ve gerekli olmadığı zaman KESİNLİKLE kullanılmamalıdır.

Telsiz aynı anda sadece bir yönde yayın yapan ve alan haberleşme cihazıdır. Dolayısıyla siz anonsa yaparken o kanalda başkasının konuşamayacağı ve anonsunuzun kapsamındaki tüm telsizlere iletildiği unutulmamalıdır. Bu nedenle telsiz anonsları kısa, öz ve anlaşılır olmalıdır.

Telsiz konuşmaları ağızınızdan 10-15 cm. mesafede tutularak yapılmalıdır. Eğer mikrofon ile konuşuluyorsa, rüzgâra karşı dönülmeli, elimizle mikrofon rüzgârdan korunmalı ve mikrofon da ağızdan 10-15 cm. mesafede

HAKEM EL KİTABI

tutulmalıdır. Konuşma biter bitmez bas konuş mandalı bırakılmalıdır. Aksi halde gönderme devam eder ve size verilen cevap duyamazsınız.

Telsizin hoparlör sesi yeterince yüksektir, ses ayarını dilediğiniz seviyede ayarlayabilirsiniz.

Telsizden anons yapmak için; bas konuş mandalını konuşma süresince basılı tutmalısınız, mandala bastıktan 1-2 saniye sonra konuşmaya başlamalısınız ve önce anons etmek istediğiniz kişinin ya da kulenin adını iki kez tekrar edip sonra kendi görev noktanızı söylemeli ve mandalı bırakıp dinlemelisiniz.

Yarışlarda çok gerekmedikçe isim olarak karşınızdaki kişiyi anons etmemelisiniz, özellikle üst düzey görevlileri unvanlarıyla anons ediniz (genel direktör, direktör, jüri, başhakem gibi)

Anons ettiğiniz kişi sizi dinlediğini onayladığında (dinliyorum, devam et, devam vs.) tekrar mandala basarak anonsunuzu anlaşılır bir şekilde ve mümkün olduğunca kısa sürede yapmalısınız.

Telsiz konuşmalarını mümkün olduğunca kısa yapınız ki o sırada daha acil ve önemli bir anons varsa fırsat bulup araya girebilsin.

Bir başka anonsu çok acil durumlar dışında kesmeyiniz. Anons sırasında başka bir telsizin mandalına basılması görüşmede parazit yaratır. Özellikle üst düzey görevlilerin anonslarını çok acil durumlar dışında kesmeyiniz ve araya girmeyiniz.

Telsizin üzerindeki tuşlara gereksiz yere basmayınız, her bir tuş bir işlev taşımaktadır ve telsiz iletişiminizi engelleyebilir.

Telsizinizi yarış etkinliği süresince kapatmayınız ve sesini duyamayacağınız kadar kısamayınız. Her an size bir anons gelebileceğini göz önüne alarak telsiz görüşmelerini dinleyiniz.

Yarış etkinliği bitiminde telsizinizi imza karşılığı teslim ediniz.

HAKEM EL KİTABI

HAKEMLERİN YARIŞÇILARLA VE GÖREVLİLERLE İLİŞKİLERİ

Hakemler TMF adına görev yapan resmi görevlilerdir. Dolayısıyla yönetiminde yer aldığınız bir yarışın yarışçıları ile seviyeli ve resmi bir tutum içinde olmalısınız. Aynı şekilde yarışçıların hakemlere müdahale etmeleri ve sözlü itirazları kurallar kitabı gereği o yarışçının diskalifiye edilmesi ile cezalandırılır. Size karşı sinirli ve asabi bir tutum gösteren yarışçı veya yarışçı yakını ile ASLA TARTIŞMAYINIZ. DURUMU HEMEN TELSİZDEN BAŞHAKEME VEYA DİREKTÖRE BİLDİRİNİZ. GÖREVİNİZ HAKKINDA YARIŞÇILARLA ASLA TARTIŞMAYA GİRMEYİNİZ. Program akışı gibi açıklanması gereken bilgiler dışında ek bilgiler vermeyiniz. Unutmayınız ki sorumlu olduğunuz tek merci yarış yönetimidir. Yarışlarda seyircilerin konumu gereği hakemleri engelleyici tutumları olması halinde durumu yarış yönetimine bildiriniz. Güvenlik görevlileri duruma müdahale etmek için bölgenize gönderilecektir. Yine benzer nedenlerden dolayı kişisel eşyalarınızı mutlaka göz önünde veya güvenli bir alanda tutunuz.

Yarış yönetimi, Federasyonun üst düzey görevlilerinden oluşur. Bu kişiler yarışlar hakkında tam bilgili ve yüksek tecrübeye sahiptirler. Yarış yönetimi ile ilişkilerinizde saygılı ve mesafeli bir tutum içinde olmanız önerilir.

TMF hakemlerinin görev yaptıkları yarış sırasında ve hakkında basın mensuplarına beyanat vermesi yasaktır.

Şu ana kadar yaşanmamış olmakla birlikte başlarına gelebilecek hastalanma, yaralanma gibi durumlarda TMF hakemleri, Federasyonun güvencesi altındadırlar. Ancak yarışın içinde yer aldığınızı unutmamalı ve kendi güvenliğinizin sizin ve TMF için en önemli sırada yer aldığını göz önüne alarak dikkatli olmalısınız.

HAKEM EL KİTABI

UNUTMAYIN!

Siz hakemler, parkur üzerindeki en önemli insanlarsınız.

Çünkü siz parkur üzerinde, yarış esnasında yarışçılara en yakın olan ve yarışçılarla iletişim kurabilen yegâne kişilersiniz. Ve bunu sadece bayrak ve tabelalarınızı kullanarak yapıyorsunuz.

Bunu yaparak, yarışçıları ve sağlık ekiplerini güvende tutan da sizlersiniz.

Yarışçılar size güveniyorlar ve eğer parkur üzerinde herhangi bir tehlike olursa onları uyaracağınızı bilerek son sürat yarışıyorlar.

SİZ HAKEMLER ÇOK ÇOK ÖNEMLİSİNİZ!

Bu yüzden işinizi ne kadar dikkatli ve düzgün yaparsanız yarış üzerinde büyük ve olumlu bir etki yaratırsınız.

BAŞARILI VE BOL YARIŞLI BİR SEZON GEÇİRMENİZİ DİLERİZ.

TMF MERKEZ HAKEM KURULU